

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého
v Olomouci**

katedra sociologie a andragogiky

Ivana Pettrichová

Poradenské služby v základní škole

Advisory services of primary school

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Hanzelka

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci 30.11.2010

.....
vlastnoruční podpis

Chtěla bych poděkovat Mgr. Miroslavu Hanzelkovi za odborné vedení bakalářské práce.

Anotace bakalářské práce

Téma – Poradenské služby v základní škole – Advisory services of primary school

Cílem bakalářské práce je zjistit a popsat současný stav poskytovaných poradenských služeb v základní škole. Na základě zjištěných skutečností z provedeného šetření podat návrh na změnu poskytovaných poradenských služeb v základních školách. Pro analýzu potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb ve škole jsem použila metodu dotazníkového šetření.

První tématická část je zaměřena na teoretické poznatky týkající se školských poradenských služeb vycházejících z legislativních norem, odborné literatury a dokumentů škol.

Druhá praktická část zpracovává získané údaje z dotazníkového šetření do tabulek a grafů a vyúsťuje v závěr a navrhovaná opatření.

Annotation of bachelor s work

The topic - Advisory services in primary school

The aim my bachelor s work is detect and describe actual aspect of advisory services in primary school. On basic detected actualities from analyzed survey report plan for change of provided advisory services in primary school. For analize of conceptions and used advisory service in the school i used a questionnaire research The first part is focus on teoretic piece of knowleges for the school s services going out from legislative norms, specialist literature a school s dokumenty. The second practical part is create form the questionnaire results to the tables and charts.

Obsah

Úvod	7
1 Vymezení pojmů	9
1.1 Poradenství.....	9
1.2 Poradenský systém.....	10
1.2.1 Národní úroveň	10
1.2.2 Krajská úroveň.....	11
1.2.3 Školská úroveň.....	12
2 Poradenské služby ve škole	13
2.1 Výchovný poradce	13
2.2 Školní metodik prevence sociálně patologických jevů.....	14
3 Školní poradenské pracoviště	15
3.1 Projekt – Rozvoj školních poradenských pracovišť	15
3.2 Školní psycholog.....	16
3.3 Speciální pedagog	16
4 Školská poradenská zařízení.....	18
4.1 Pedagogicko-psychologická poradna	18
4.2 Speciálně pedagogické centrum.....	19
5 Obsah poradenské služby ve škole	20
5.1 Specifické poruchy učení.....	20
5.2 Poruchy chování	21
5.3 Sociálně patologické jevy	22
5.4 Zdravotní postižení a zdravotní znevýhodnění.....	22
5.5 Kombinované vady	23
5.5 Nadání žáci	23
5.7 Zpráva školského poradenského zařízení	24
6 Krizová intervence	26
6.1 Krize ve školním prostředí.....	26
7 Empirická část.....	27
7.1 Cíle výzkumného šetření	27
7.2 Metody pro dosažení cílů.....	27
7.3 Výzkumný soubor zdůvodnění výběru prvků souboru.....	29
8 Objekty výzkumu.....	30
8.1 Základní škola č.1	30
8.2 Základní škola č.2	31
9 Analýza výzkumných dat	33
9.1 Průběh a popis dotazníkového šetření u pedagogů.....	33
9.2 Průběh a popis dotazníkového šetření u rodičů	40
9.3Průběh a popis dotazníkového šetření u žáků.....	43
10 Interpretace výsledků průzkumného šetření	49

Závěr	50
Seznam odborné literatury a zdrojů	51
Přílohy	53
Seznam zkratek	1

Úvod

Kdo zná své dítě nejlépe, je většinou sám rodič. Nástupem dítěte do základní školy se mohou objevit problémy, se kterými bude potřebovat rodič i dítě pomoci. Škola a pedagogičtí pracovníci, by měli umět poskytnout odbornou a citlivou pomoc dítěti a rodičům. Ve škole by měla být vytvořena atmosféra, ve které se dítě bude cítit bezpečně. To je vlastní zkušenosti z doby, kdy jsem byla rodičem dvou dětí, které měly specifické poruchy učení a narušenou komunikační schopnost. Jako rodič jsem se ocitla před problémem, o kterém jsem nic nevěděla a ani pedagogičtí pracovníci školy mi neposkytli odbornou pomoc. Pomoci se nám dostalo až od pracovníků pedagogicko psychologické poradny. Ve vesnické základní škole, do které moje děti v tu dobu chodily, neměly paní učitelky se specifickými poruchami žádné zkušenosti. Pro ně děti byly buď chytré, nebo hloupé. Začala jsem se sama o danou problematiku zajímat a vzdělávat se v ní. Přeřadila jsem děti na jinou školu, kde přístup pedagogů k nápravě specifických poruch učení byl úplně opačný, než byl na původní škole. Moje děti již delší dobu mají základní školu zdárně ukončenou, ale já se problematikou speciální pedagogiky profesně zabývám dál. K volbě tématu bakalářské práce mě vedly nejenom osobní zkušenosti, ale i profesní důvody.

Bakalářská práce je zaměřena na poskytování a využívání poradenských služeb v současné základní škole a na potřebnost zřizovat při základní škole školská poradenská pracoviště, kde by, mimo služeb výchovného poradce a školního metodika prevence, poskytoval odbornou pomoc dětem, žákům, rodičům a pedagogům školní psycholog a speciální pedagog.

Cílem bakalářské práce je analýza potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb v současné základní škole. Na základě zjištěných údajů bude vypracován návrh potřebných školských poradenských služeb, který by respektoval potřeby žáků, rodičů a učitelů v základní škole. Dílčími cíli práce je poukázat na chybějící poradenské služby z hlediska žáků, rodičů a učitelů a poukázat na důležitost poradenských služeb v současné základní škole. Pro analýzu potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb ve škole byla použita metoda dotazníkového šetření.

Dotazníky byly rozdány mezi žáky druhého stupně základní školy, a mezi rodiče a pedagogy základních škol. Dotazník pro žáky je zaměřen na využívání poradenských služeb žáky v základní škole. Dotazník pro rodiče je zaměřen na využitelnost a potřebnost poradenských služeb v základní škole. Dotazník pro pedagogické pracovníky základní školy byl koncipován na spolupráci a potřebnost speciálního

pedagoga, výchovného poradce a školního metodika prevence v základní škole. Otázky byly zaměřené na potřebnost a možnost dalšího vzdělávání učitelů v oblasti péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami. Dotazníkové šetření bylo provedeno na dvou základních školách, které poskytují rozdílné poradenské služby. V první škole jsou poskytovány poradenské služby, výchovným poradcem, školním metodikem prevence sociálně patologických jevů a částečně školním psychologem. Ve druhé škole funguje školní poradenské pracoviště, které vzniklo díky systémovému projektu VIP – Kariéra, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Poznatky z oblasti školského poradenství byly doplněny rozhovorem se speciálním pedagogem školského poradenského pracoviště a výchovným poradcem poskytujícím poradenské služby v základní škole.

Předpokládaným výstupem práce je doporučení pro zřízení školských poradenských pracovišť v základních školách, kde bude poskytována kvalifikovaná a odborná pomoc žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, žákům mimořádně nadaným, žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí a všem žákům s osobním či jiným problémem. Pomoc a podpora by měla být poskytnuta nejenom žákům, rodičům, ale i učitelům.

1 Vymezení pojmů

1.1 Poradenství

Poradenství je proces, jehož hlavním cílem je pomoci klientům tak, aby jejich život byl osvobozen od omezujících vlivů citové nepohody. Prochází různými fázemi a to počáteční, střední a závěrečnou fází. Windy Dryden poradenský proces rozpracoval do šesti etap – zapojení, zkoumání, kognitivně – prožitkové porozumění, změna podložená kognitivně – prožitkovém porozumění, propracování a zakončení.¹

Definice poradenství podle Britské společnosti pro poradenství a psychoterapie pochází z listopadu 2003. „Poradenství probíhá, když poradce přijímá klienta v soukromém a diskrétním prostředí, aby prozkoumal obtíže, jež klient pociťuje, duševní nepohodu, kterou prožívá, nebo třeba jeho nespokojenost se životem, či ztrátou zaměstnání a smyslu. Je to vždy na žádost klienta, neboť za normálních okolností nemůže být nikdo do poradenství poslán.“²

Poradenství je aplikovaná teoretická i praktická disciplína, která vznikla z potřeby pomáhat lidem v nesnázích, a která se zabývá závažnými lidskými problémy. Je to řízený proces, ve kterém poradce provází duševně zdravé jedince při řešení aktuálního problému, při hledání a dosahování osobních cílů a využívání vlastních možností. Poradenství, jako specifický typ psychologické pomoci, vyžaduje od poradenských pracovníků odbornou kvalifikaci, profesionální růst, znalost psychologie a teorie osobnosti, poradenské metody a také znalost speciální pedagogiky.³

Zakladatel dětského poradenství u nás, Z. Matějček zdůrazňoval: „Poradenská pomoc by měla jedinci pomoci lépe pochopit vlastní životní situaci a vlastní životní úkoly, které před ním stojí.“

Podle zahraniční literatury a našich poradenských osobností směřují poradenské aktivity k těmto cílům. Umožnit klientům lepší sebepoznání, pro uvědomění si svých předností a slabin. Pomoci klientům s vážným osobním problémem rozpoznat v čem problém spočívá a jak ho řešit. Pomoci klientům ve svobodném rozhodování a v přijímání přirozených důsledků svých rozhodnutí. Pomoci klientům získat sebedůvěru a schopnost důvěřovat jiným lidem.⁴

¹ DRYDEN, 2008.

² DRYDEN, 2008. str. 17

³ HAJD MOUSSOVÁ, Z. a kol., 2005.

⁴ HAJD MOUSSOVÁ, Z. a kol., 2005.

1.2 Poradenský systém

Poradenské služby poskytované žákům mateřských, základních, středních škol a studentům vyšších odborných škol mají za hlavní poslání podporu řešení běžných i svízelných otázek, se kterými se potýkají žáci, studenti, zákonní zástupci a pedagogové. Poradenský systém v působnosti MŠMT lze definovat z hlediska tří úrovní a to národního, krajského a školského pohledu.

1.2.1 Národní úroveň

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy je ústřední orgán státní správy zodpovídající za vzdělávací systém jako celek. Fungování poradenského systému ovlivňuje prostřednictvím krajských úřadů a přímo řízených institucí. Hlavním nástrojem řízení je dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoj vzdělávací soustavy České republiky, který stanoví mimo jiné také způsob zajištění a realizaci systému poradenských služeb v resortu školství. Rozvojem poradenského systému se zabývají organizace přímo řízené MŠMT.⁵

Institut pedagogicko-psychologického poradenství soustřeďuje a zpracovává informace o službách pedagogicko-psychologického, speciálně pedagogického, výchovného a kariérového poradenství ve školství. Provádí analýzy a průzkumy, připravuje a vydává metodické publikace a informační materiály a vydává zpravodaj. Vytváří koncepce vyplývající z potřeb MŠMT v oblasti poradenských služeb. Organizuje aktivity dalšího vzdělávání odborných pracovníků poskytujících služby poradenství ve školství a zabezpečuje přenos odborných informací z oblasti poradenství ve školství, koordinuje spolupráci a výměnu zkušeností škol a školských poradenských pracovišť.⁶

Oddělení kariérového poradenství Národního ústavu odborného vzdělávání se zabývá rozvojem středoškolského kariérového poradenství na národní úrovni. Připravilo metodickou podporu středoškolské vzdělávací oblasti „Úvod do světa práce“, která je v pojetí rámcových a školních vzdělávacích programů základních škol zařazena do vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce.“⁷

Výzkumný ústav pedagogický, jehož odborná pomoc se soustřeďuje na tvorbu rámcových vzdělávacích programů pro předškolní, základní a střední všeobecné vzdělávání a kurikulární politiku.⁸

⁵ <http://www.msmt.cz/ministerstvo>

⁶ <http://www.ippp.cz>

⁷ <http://www.nuov.cz>

⁸ <http://www.vuppraha.cz>

Ústav pro informace ve vzdělávání, jehož hlavní činností je sběr statistických údajů o školství a zpracování analýz a prognóz stavu a rozvoje vzdělávacího systému školské a vzdělávací politiky.⁹

Národní institut dětí a mládeže MŠMT připravuje a zpracovává koncepce ve vztahu k mladé generaci, projektuje a realizuje výzkumy vztahující se k problematice života dětí a mládeže. Do poradenského systému patří především tři jeho oddělení Informační centrum pro mládež, Eurodesk, Talentcentrum.

Národní informační středisko pro poradenství Národního vzdělávacího fondu je součástí evropské sítě Euroguidance, která sdružuje 65 podobných pracovišť ze 31 evropských zemí. Posláním je podpora mobility v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, podpora evropské dimenze v poskytování poradenských a informačních služeb, podpora výměny informací o vzdělávacích příležitostech, spolupráce mezi poskytovateli poradenských a informačních služeb v oblasti vzdělávání a šíření příkladů dobré praxe v poradenství.¹⁰

1.2.2 Krajská úroveň

Na úrovni krajů je rozvoj školských poradenských služeb v kompetenci krajských úřadů. Školský zákon uvádí v § 181 odstavec 2 písmeno b), že kraj může zřizovat a zrušovat školská poradenská zařízení. Jedná se o pedagogicko-psychologickou poradnu, speciálně pedagogické centrum a středisko výchovné péče.

Pedagogicko-psychologická poradna. Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání. Činnost poradny se uskutečňuje ambulantně a návštěvami zaměstnanců právnické osoby vykonávající činnost poradny ve školách a školských zařízeních¹¹

Speciálně pedagogická centra. Centra poskytují poradenské služby žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním integrovaným ve školách. Zajišťují speciální připravenost žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku, zpracovávají podklady pro integraci, zařazení a přeřazení těchto žáků do škol a školských zařízení. Vykonávají speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku a poskytují poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků se zdravotním postižením.¹²

⁹ <http://www.uiv.cz>

¹⁰ <http://www.vf.cz/euroguidance>

¹¹ Vyhláška č. 72 ze dne 9.2.2005 Sb.

¹² Vyhláška č. 72 ze dne 9.2.2005 Sb. .

Střediska výchovné péče. Střediska poskytují všestrannou preventivní speciálně pedagogickou péči a psychologickou pomoc dětem zpravidla od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let s rizikem, či s projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji a dětem propuštěných z ústavní výchovy při jejich integraci do společnosti. SVP poskytují konzultace, odborné informace a pomoc osobám odpovědným za výchovu a pedagogickým pracovníkům.¹³

1.2.3 Školská úroveň

Na úrovni školy je za poskytování poradenských služeb zodpovědný ředitel školy. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních definuje poradenské pracovníky čtyř kategorií – výchovný poradce, školní metodik prevence sociálně patologických jevů, školní psycholog a speciální pedagog.¹⁴

¹³ Zákon č. 109/2002 Sb.

¹⁴ Vyhláška č. 72 ze dne 9.2.2005 Sb.

2 Poradenské služby ve škole

Poskytování poradenských služeb je uloženo zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen školský zákon) a specifikováno vyhláškou 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Poradenské služby ve školách mohou vedle výchovných poradců a školních metodiků prevence sociálně patologických jevů poskytovat i školní psychologové a školní speciální pedagogové.

Na poskytování poradenských služeb však participují i další pedagogové. Je nutná týmová systematická práce, vytvoření funkčního systému komunikace ve škole a spolupráce se specializovanými poradenskými pracovišti ve školství, jako je pedagogicko psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum a středisko výchovné péče. Za poskytování poradenských služeb ve škole zodpovídá ředitel škol, případně jím pověřený pracovník.¹⁵

2.1 Výchovný poradce

Výchovný poradce na škole vykonává činnosti poradenské, metodické a informační. Poradenská činnost je zaměřena na kariérové poradenství a poradenskou pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáka. Výchovný poradce provádí skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence. Ve spolupráci s třídním učitelem poskytuje individuální poradenství a individuální šetření k volbě povolání. Poskytuje poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a zajišťuje skupinové návštěvy žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce. Provádí vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost, a přípravu návrhů na další péči. Zajišťuje zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Připravuje podmínky, pro integraci žáků se zdravotním postižením, koordinuje poskytování poradenských služeb těmto žákům školou, školskými poradenskými zařízeními a zabývá se koordinací vzdělávacích opatření u těchto žáků. V oblasti metodické a informační zprostředkovává nové metody diagnostiky a intervence, metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů a práce

¹⁵ <http://www.euroguidance.cz/cz/clanky/l-valentova-poradenske-sluzby-ve-skole.html>

s nadanými žáky. Soustřeďuje odborné zprávy a informace o žácích, kteří jsou v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení. Výchovný poradce předává odborné informace pedagogickým pracovníkům školy a poskytuje informace o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních žákům a jejich zákonným zástupcům.¹⁶

2.2 Školní metodik prevence sociálně patologických jevů

Standardní činnost školního metodika prevence sociálně patologických jevů spočívá v metodické, koordinační, informační a poradenské činnosti. Školní metodik prevence vytváří, koordinuje a podílí se na realizaci Preventivního programu školy. Koordinuje a realizuje aktivity školy zaměřené na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování, sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů. Metodicky vede činnost ostatních učitelů v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Koordinuje, připravuje a realizuje aktivity zaměřené na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu. Spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy a s odbornými pracovišti, které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči v rámci prevence sociálně patologických jevů. Obsahem informační činnosti školního metodika je zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy. Prezentuje výsledky preventivní práce školy. Vede a průběžně aktualizuje databázi spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů. Poradenská činnost školního metodika prevence je zaměřena na vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování, poskytování poradenských služeb žákům a jejich zákonným zástupcům, zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště. Školní metodik prevence spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd. Připravuje podmínky pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinuje poskytování poradenských preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.¹⁷

¹⁶ Vyhláška č. 72 ze dne 9.2.2005 Sb.

¹⁷ Vyhláška č. 72 ze dne 9.2.2005 Sb.

3 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště poskytuje pedagogicko-psychologickou poradenskou pomoc žákům, učitelům i zákonným zástupcům na škole. Zapojení školní psychologové a školní speciální pedagogové se zaměřují na problémy žáků ve školním prostředí. Velká pozornost se věnuje všem rizikům, která mohou proces vzdělávání negativně ovlivnit. Odborníci pracují se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, se žáky nadanými a se žáky, kteří ve vzdělávání potřebují jakkoli podpořit. Značná pozornost je věnována preventivním aktivitám škol jako je předcházení záškoláctví, neprospěchu a pomoci v případech péče o žáky s poruchami chování. Všichni zapojení odborníci poskytují standard poradenské služby pro školy, spolupracují se systémem školy, s výchovnými poradci i školními metodiky prevence. Nezbytná je spolupráce s vedením školy, s pedagogickým sborem, s třídními učiteli. Školní poradenské pracoviště napomáhá ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

3.1 Projekt – Rozvoj školních poradenských pracovišť

Školní poradenské služby byly podpořeny systémovým projektem ESF VIP – Kariéra. Byl vytvořen systém metodické a vzdělávací podpory práce školních poradenských pracovišť. Projekt : Rozvoj školních poradenských pracovišť – VIP II se zaměřuje na zlepšení systému školního poradenství v České republice a na budování odborné základny pro školní psychology a školní speciální pedagogy. Cílem projektu je zejména prevence rizikového chování i předcházení dalším rizikům ve vzdělávání žáků. Součástí projektu je vzdělávání zapojených odborníků i jejich metodické vedení. Součástí projektu je průběžné hodnocení školních poradenských pracovišť a příprava změn v nastavení systému školních a školských poradenských služeb v České republice. Projekt je financován z evropských strukturálních fondů z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, za finančního přispění MŠMT. Jeho partnerem a řešitelem je Institut pedagogicko-psychologického poradenství České republiky¹⁸

Rodiče musí být informováni školou o pravidlech poskytování služby školním psychologem či školním speciálním pedagogem. Nabídka této služby ze strany školy je pro rodiče možností. Rodič souhlasí s možností využití služby specialisty generálním a následně individuálním souhlasem. Souhlasy se liší tím, do jaké míry pracovník školního poradenského pracoviště pracuje s osobními informacemi. (příloha č.1 Souhlas s činností školního psychologa/školního speciálního pedagoga).

¹⁸[http://www.rspp.cz/rspp/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=13\(23.7.2007\)](http://www.rspp.cz/rspp/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=13(23.7.2007))

3.2 Školní psycholog

Školní psycholog je oprávněn realizovat pouze ty pedagogicko-psychologické činnosti, ke kterým získal kompetence absolvováním příslušných výcviků nebo jiných vzdělávacích programů.

Přímá pedagogicko-psychologická činnost školního psychologa je diagnostika, depistáž zaměřená na vyhledávání žáků se specifickými poruchami učení a chování i u žáků nadaných. Diagnostika sociálního klimatu ve třídách a realizace screeningů, anket a dotazníků ve škole. Školní psycholog provádí konzultační, poradenskou a intervenční práci. Konzultuje s pedagogy přípravu a naplňování individuálních vzdělávacích plánů pro integrované žáky. Poskytuje služby psychologického poradenství žákům, zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům. Realizuje krizové intervence pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce. Poskytuje služby v oblasti kariérového poradenství. Zabývá se skupinovou, individuální a komunitní prací se žáky. Participuje na vedení preventivních programů pro třídy a vedení programů podpory spolupráce třídy a třídního učitele. Poskytuje individuální konzultace pedagogům v oblasti výchovy a vzdělávání a zákonným zástupcům při výukových a výchovných problémech žáků. Pomáhá při realizaci aktivit se žáky zaměřených na řešení multikulturní problematiky ve škole. Poskytuje metodickou pomoc třídním učitelům, vede metodické semináře a poskytuje metodickou intervenci pedagogům. Realizuje besedy a osvětu pro zákonné zástupce žáků a prezentační a informační činnost.¹⁹ Školní psycholog zapojený do projektu rozvoj školních poradenských pracovišť VIP – II vypracovává měsíční výkaz své práce (příloha č.2 Měsíční výkaz práce školního psychologa).

3.3 Speciální pedagog

Školní speciální pedagog je oprávněn realizovat pouze ty speciálně pedagogické činnosti, ke kterým získal kompetence absolvováním specializací v rámci pregraduálního studia a dalších příslušných výcviků nebo jiných vzdělávacích programů. Přímá speciálně pedagogická činnost speciálního pedagoga je vyhledávání a diagnostika žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Provádění speciálně pedagogických vzdělávacích činností, činností reedukačních, kompenzačních, stimulačních a to s jednotlivci nebo se skupinou žáků. Konzultace s pedagogy zaměřené na přípravu individuálního vzdělávacího plánu. Konzultace s pedagogy a rodiči zaměřené na průběžné vyhodnocování navržených podpůrných opatření pro žáky se

¹⁹ http://www.vosvdf.cz/cmsb/userdata/490/psycholog/0psycholog-prac_napl.n.pdf

speciálními vzdělávacími potřebami. Průběžná komunikace a kontakty se zákonnými zástupci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Speciálně pedagogické poradenské intervence a služby pro žáka, pro zákonné zástupce žáka a pedagogické pracovníky školy. Konzultace a aktivity se žáky, zákonnými zástupci žáka a pedagogy se zaměřením na kariérové poradenství. Konzultace s pedagogy k přípravě a průběžné úpravě podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole. Konzultace a přímé metodické činnosti pro pedagogické pracovníky školy. Konzultace a přímé metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.²⁰ Školní psycholog zapojený do projektu rozvoj školních poradenských pracovišť VIP – II vypracovává měsíční výkaz své práce (příloha č.4 Výkaz práce školního speciálního pedagoga).

²⁰ <http://spp.ippp.cz/download/legislativni-predpisy/prac.napln-spec-pedagoga>

4 Školská poradenská zařízení

Podle školského zákona § 116 zajišťují školská poradenská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce a pro školy a školská zařízení, poskytují jim odborné speciálně-pedagogické a pedagogicko-psychologické služby. Napomáhají při volbě dalšího vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně v rozsahu uvedeném v přílohách vyhlášky č. 72/2005 Sb.. Školský zákon odkazuje na poradenská zařízení zejména v částech, které se zabývají podmínkami pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Školská poradenská zařízení plní především diagnostickou a výchovně preventivní funkci. Ve vyhlášce 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních jako konkrétní typy školských zařízení jsou vymezeny pedagogicko – psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum.²¹

4.1 Pedagogicko-psychologická poradna

Pedagogicko-psychologická poradna zjišťuje pedagogicko-psychologickou připravenost žáků na povinnou školní docházku, zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků ve školách. Poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem neúspěšnosti a žákům s problémy v osobnostním a sociálním vývoji. Poskytuje metodickou podporu školám. Prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci sociálně patologických jevů.²²

Podrobnější činnost poraden je uváděna v příloze č. 1 k vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních: „Psychologické poradny jsou primárně zaměřeny na poskytování služeb rodinám s dětmi, jako součást školského systému však poskytují konzultační servis a odbornou podporu také školám. Pokud vyšetření žáka doporučuje učitel, měl by v zájmu úspěšné spolupráce zřetelně formulovat svá očekávání. Spíše než pokusy o vysvětlování příčin, interpretace a hodnocení chování žáka ze strany učitele pomůže psychologovi přesný popis školních problémů jedince, jeho chování, a také informace o tom, co už se zkoušelo, a kdy je situace lepší/horší.“²³

Iniciátorem vyšetření žáka v PPP může být zákonný zástupce žáka, škola, lékař, jiné poradenské zařízení, Orgán sociálně právní ochrany dětí, případně Policie ČR.

²¹ VALENTA, 2010.

²² VALENTA, 2010, str. 60

²³ LAZAROVÁ, 2003, str.37

Standardní kompetencí pracovníka PPP je psaní zpráv. Zpráva je výsledkem psychodiagnostické a poradenské či psychoterapeutické činnosti. Opírá se o dokumentaci zahrnující žádost o vyšetření, vstupní vyšetření, záznamy o průběhu práce s klientem během návštěv. Zprávy školských poradenských zařízení mají charakter „doporučení“ pro úpravu vzdělávací dráhy žáka, jsou často také podkladem pro správní řízení. Poradenský pracovník musí pracovat s klientem a jeho zákonnými zástupci v režimu informovaného souhlasu. Informovaný souhlas je vyjádření vlastního rozhodnutí projeveného navenek v souvislosti s účelem prováděného pedagogicko-psychologického vyšetření, jeho povahou a riziky, která mohou být se závěry vyšetření spojena. Informovaný souhlas musí zaručit poskytnutí vyčerpávajících informací o vyšetření i jeho výsledcích, musí být srozumitelný a upozorňovat i na možnost odvolání proti závěrům vyšetření v případě nespokojenosti klienta.²⁴

4.2 Speciálně pedagogické centrum

Speciálně pedagogické centrum poskytuje poradenské služby žákům se zdravotním postižením. Žákům se zdravotním znevýhodněním provádí diagnostiku a kontrolní diagnostiku. Zajišťuje speciální pedagogickou péči těmto dětem a zajišťuje speciální připravenost těchto žáků na povinnou školní docházku. Poskytuje poradenskou činnost školám a zákonným zástupcům žáků se zdravotním postižením a poskytuje metodickou podporu škole.²⁵ Podrobnější činnost poraden je vymezena v příloze č. 2 k vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních.

Speciálně pedagogické vyšetření a psychologické vyšetření v SPC je nejčastěji prováděno z důvodů, doporučení adekvátního školního zařazení žáka, doporučení k integraci, vyšetření školní zralosti, vyšetření mentální úrovně, kontrolní vyšetření, vzdělávací obtíže a vyšetření žáků s individuálním vzdělávacím plánem. Speciálně pedagogická centra jsou zřizována pro děti a žáky s vadami řeči, mentálním postižením, s vývojovými vadami, s poruchami autistického spektra, s tělesným, sluchovým a zrakovým postižením.²⁶

²⁴ SMÉKAL, ZAPLETALOVÁ a kol., 2006.

²⁵ VALENTA, 2010. str. 60

²⁶ SMÉKAL, ZAPLETALOVÁ, 2006.

5 Obsah poradenské služby ve škole

Škola zajišťuje poradenské služby výkonem standardních činností výchovného poradce, školního metodika prevence, případně školního psychologa nebo speciálního pedagoga. Standardní činnosti školy v oblasti poradenství jsou vymezeny v příloze 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Škola zajišťuje poradenské služby v rozsahu odpovídajícímu počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy. Zaměřuje se především na prevenci školní neúspěšnosti, primární prevenci sociálně patologických jevů. Zajišťuje poradenské služby v oblasti péče o vzdělávání nadaných žáků, kariérové poradenství, průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a metodickou podporu učitelům.²⁷

Náplní poradenských služeb základní školy jsou především problémy z oblasti nedostatečného zvládnutí učiva, výchovné problémy, projevy agrese a šikany. Patří sem péče o žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a jejich integrace mezi zdravé žáky. V současné době se klienty poradenských služeb stávají také žáci nadaní.

5.1 Specifické poruchy učení

Specifické poruchy učení ovlivňují školní práci dítěte, dovednost naučit se číst, psát a počítat. Traumatizujícím zážitkem pro dítě na začátku školní docházky je, když zklame očekávání rodičů. Jestliže je dítě dlouhodobě frustrováno svými neúspěchy, a nedostává se mu pozitivního přijetí, může dojít k narušení osobnostního vývoje dítěte. Dítě, které je frustrováno školními neúspěchy delší dobu, se může dostat do stavu nesnesitelného napětí. Toto napětí může vyvolávat různé psychosomatické obtíže (například nechutenství, bolesti hlavy, žaludku, poruchy spánku apod.). Specifické poruchy učení zasahují do různých oblastí života handicapovaných jedinců. V poradenské praxi se nelze zaměřovat pouze na obtíže spojené s nedostatečnými školními výkony, ale povinností terapeuta, pedagoga je sledovat a respektovat osobnost dítěte a její rozvoj v kontextu sociálních vztahů.²⁸

Specifické poruchy učení jsou poruchy čtení, psaní, pravopisu a matematických schopností, které mají řadu společných projevů. Objevují se poruchy řeči, soustředění, poruchy pravolevé a prostorové orientace, bývá i nedostatečná úroveň zrakového a sluchového vnímání a další obtíže. Specifické poruchy učení mohou vznikat na

²⁷ Vyhláška č. 72/2005 Sb.

²⁸ POKORNÁ, 1997.

podkladě lehkých mozkových dysfunkcí, ale i z jiných příčin. Specifické poruchy učení se označují předponou dys -, která znamená rozpor, deformaci. Z vývojového hlediska to znamená, že funkce není plně vyvinutá. Druhá část označení poruchy je přejata z řeckého označení činností, které jsou postiženy. Dyslexie – porucha čtení, dysgrafie – porucha psaní, dysortografie – porucha pravopisu, dyskalkulie – porucha matematických schopností.²⁹

Diagnóza specifických poruch učení je přidělována na základě odborného vyšetření psychologického a speciálně pedagogického. Pověřenými institucemi jsou pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum. Speciálně pedagogickou péči poskytuje žákům s diagnózou škola nebo poradenské zařízení. Vzdělávání může být poskytováno speciálním pedagogem nebo pedagogickým pracovníkem, který absolvoval program akreditovaných ministerstvem v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. tento program byl zaměřený na problematiku specifických poruch učení. V rámci klasifikace je doporučováno využívat slovní hodnocení, zdůrazňovat motivační složku hodnocení a zohledňovat příznaky specifických poruch učení ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje.³⁰

5.2 Poruchy chování

„Poruchy chování lze charakterizovat jako odchylku v oblasti socializace, kdy jedinec není schopen respektovat normy chování na úrovni odpovídající jeho věku, event. na úrovni svých rozumových schopností.“³¹

Poruchy chování můžeme klasifikovat podle stupně společenské závažnosti na disociální chování - nespolečenské, nepřiměřené chování zvládnutelné přiměřenými pedagogickými postupy. Jedná se především o kázeňské přestupky proti školnímu řádu, neposlušnost, vzdorovitost, negativismus, lži a drobné porušení normy. Asociální chování je v rozporu se společenskou morálkou, porušuje společenské normy, ale nepřekračuje právní předpisy. Jedná se o útěky, toulky, záškoláctví, demonstrativní sebepoškozování, alkoholismus, tabakismus a jiné druhy závislostí. Antisociální chování zahrnuje veškeré protispolečenské jednání bez ohledu na věk jedince, původ a intenzitu činu. Svým jednáním ohrožuje nejvyšší hodnoty včetně lidského života. Formy antisociálního jednání jsou trestná činnost – krádeže, loupeže, vandalství, sexuální

²⁹ ZELINKOVÁ, 1998.

³⁰ RENOTIÉROVÁ, LUDÍKOVÁ a kolektiv, 2006.

³¹ VÁGNEROVÁ, 2004., str. 779

delikty, zabití, vražda, vystupňované násilí a agresivita, terorismus, organizovaný zločin a trestná činnost související s toxikomanií.³²

Nejčastější poruchy chování dětí, které uvádí ve své knize Alan Train jsou:

Porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou, dítě s touto poruchou vykazuje příznaky nesoustředěnosti nebo hyperaktivity či impulzivity. Porucha asociálního chování a neposlušnost, dítě může být agresivní k lidem i ke zvířatům, může ničit majetek, krást, podvádět a porušovat stanovená pravidla. Porucha opozičního vzdoru, dítě s touto poruchou bude odmítavé, vzdorovité, neposlušné a nepřátelské. Porucha vyvolaná účinkem návykových látek, poruch tohoto typu je celá řada a každá má své symptomy a charakteristické rysy. Poruchy související se sociálními vztahy, komunikací, učením a koordinací. Poruchy vyvolané úzkostí a stresem, deprese, schizofrenie. Pomoc při poruchách chování lze hledat u školního psychologa, v pedagogicko-psychologické poradně, u klinického psychologa nebo psychiatra pro děti a mládež.³³

5.3 Sociálně patologické jevy

Sociálně patologický jev je obecně takové chování jedince, které je charakteristické především nezdravým životním stylem nebo porušováním sociálních norem, zákonů, předpisů a etických hodnot. Takové chování a jednání vede k poškozování zdraví jedince a prostředí, ve kterém žije. V důsledku toho jsou individuální a skupinové poruchy a deformace. Mezi sociálně patologické jevy u dětí a mládeže patří především násilí a šikanování, záškoláctví, kriminalita, delikvence, vandalismus, násilné chování, xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus, užívání návykových látek, patologické hráčství, sekty a sociálně patologické náboženské hnutí.³⁴

5.4 Zdravotní postižení a zdravotní znevýhodnění

Pojmy zdravotní postižení a zdravotní znevýhodnění jsou definovány pouze pro účely školského zákona, to znamená pro účely případné úpravy vzdělávacího procesu pro jednotlivé kategorie dětí, žáků a studentů. Z tohoto důvodu vymezení těchto pojmů nemusí v plném rozsahu odpovídat definicím v jiných právních předpisech. V § 16 Školského zákona v odst. 1 se uvádí: „Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.“ Odstavec 2: „Zdravotním postižením je pro účely

³² RENOTIÉROVÁ, LUDÍKOVÁ a kolektiv, 2006., str. 254.

³³ TRAIN, 2001.

³⁴ POKORNÝ, TELCOVÁ, TOMKO, 2003.

tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy chování a učení.“ Odstavec 3: „Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.“ Odstavec 4: „Sociálním znevýhodněním pro účely školského zákona je rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova.“ Při vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním se používají zvláštní metody, formy a speciální pomůcky, které umožní překonat jejich handicap.³⁵

Zařazováním žáků se zdravotním postižením do speciálního vzdělávání se zabývá vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. „Zařazení žáka se zdravotním postižením do některé formy speciálního vzdělávání podle § 3 provádí ředitel školy na základě doporučení školského poradenského zařízení a souhlasu zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka.“³⁶

5.5 Kombinované vady

Kombinované vady neboli vady sdružené jsou vady, které jsou charakteristické širokou škálou nedostatků, které se mohou projevovat v oblasti fyzických, psychických i sociálních funkcí. Kombinované nedostatky mohou zasahovat několik oblastí osobnosti a mohou ji narušovat v různé míře. Postižení se dělí na lehké, střední a těžké. Podle stupně postižení se stav postižených upravuje v běžných podmínkách rodiny, školy nebo ve speciálních institucích. K primárním postižením se přidružují velmi často neurotické příznaky. Výchova a vzdělávání handicapovaných s kombinovaným postižením je velice složitá a náročná, vyžaduje především porozumění ve vlastní rodině a fungující spolupráci mezi odborníky, školou a rodinou.³⁷

5.5 Nadaní žáci

Nadaní a mimořádně nadaní žáci se vyznačují kvalitní koncentrací, dobrou pamětí a vnitřní motivací k vykonávání činností, které je zajímají. V průběhu poradenské i školní práce s nadanými dětmi se mohou objevovat některá další specifika těchto žáků,

³⁵ Zákon č. 561/2004 Sb.

³⁶ Vyhláška č.73/2005, § 9.

³⁷ MONATOVÁ,1997.

zejména, že žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky. Žák může mít problematický přístup k pravidlům školní práce a sklon k perfekcionismu. S tím souvisící způsob komunikace s učiteli, který může být kontroverzní. Je nutné vytvářet vlastní pracovní tempo a vytvářet vlastní postupy řešení úloh, které umožňují kreativitu. U těchto žáků bývá malá ochota ke spolupráci v kolektivu. Zdrojem problematických situací je u mimořádně nadaných žáků zejména jejich sociální začlenění, které je ovlivněno jejich osobnostní strukturou a silnou tendencí k introverzi. Některé osobnostní vlastnosti těchto žáků mohou znesnadňovat vytváření nekonfliktních vztahů ať již k vrstevníkům, nebo k učitelům, tak také ve vztahu k sobě samým. Především sklon k perfekcionismu, zvýšená kritičnost k sobě i k okolnímu světu a specifický druh humoru mohou patřit k faktorům, které poznamenávají vytváření vztahů k vrstevníkům, spolužákům.³⁸

Mimořádně nadaní žáci jsou integrováni do běžných tříd. Vzdělávání těchto žáků se řídí platnou legislativou. Možnosti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků jsou uvedené v § 17 a § 18 školského zákona. Zajišťování vzdělávacích potřeb mimořádně nadaných žáků, průběh a ukončování jejich vzdělávání, náležitosti individuálního vzdělávacího plánu a podmínky pro přeřazování mimořádně nadaných žáků do vyšších ročníků určuje vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných § 12, § 13, a § 14. K vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce přispívá systém poradenských služeb. Konkrétní poradenské úkoly škol a školských poradenských zařízení ve vztahu k těmto žákům jsou vymezeny školským zákonem a podrobně rozpracovány ve vyhlášce č. 73/2005 Sb. a ve vyhlášce č. 72/2005 Sb. Právní předpisy ke vzdělávání a poradenské péči o mimořádně nadané žáky doplňuje Informace ke vzdělávání dětí žáků a studentů mimořádně nadaných.³⁹

5.7 Zpráva školského poradenského zařízení

Zpráva školského poradenského zařízení má charakter doporučení pro úpravu vzdělávací dráhy žáka. Zpráva z vyšetření je podkladem pro stanovení vzdělávacích opatření, jako je například individualizovaný přístup k žákovi, vytváření individuálně vzdělávacího plánu, skupinová integrace, individuální vzdělávání, přeskokování ročníků u mimořádně nadaných a vzdělávání žáků z odlišného kulturního prostředí. Zpráva obsahuje stručné shrnutí dosavadního průběhu poradenské péče, průběh a výsledek vyšetření. Obsahuje

³⁸ http://www.ucitelskenoviny.cz/obsah_clanku.php?vydani=20&rok=04&odkaz=pece.htm

³⁹ <http://www.nuov.cz/legislativni-podpora-vzdelavani-nadanych-zaku> 4.9.2010

resumé, což je porovnání diagnostické úvahy se zjištěnými závěry vyšetření. Doporučení popisuje stručně a srozumitelně navrhovaná opatření v souvislosti se závěry z vyšetření. Doporučení obsahuje konkrétní popis, jak s žákem pracovat. Rozsah zprávy je většinou v rozmezí 1-2 stran.⁴⁰

⁴⁰ SMÉKAL, ZAPLETALOVÁ, a kol., 2006.

6 Krizová intervence

„Krizová intervence je odborná metoda práce s klientem v situaci, kterou osobně prožívá jako zátěžovou, nepříznivou, ohrožující. Krizová intervence pomáhá zpřehlednit a strukturovat klientovo prožívání a zastavit ohrožující tendence v jeho chování. Krizová intervence se zaměřuje jen na ty prvky klientovy minulosti či budoucnosti, které bezprostředně souvisejí s jeho krizovou situací. Krizový pracovník klienta podporuje v jeho kompetenci řešit problém tak, aby dokázal aktivně a konstruktivně zapojit své síly a schopnosti a využít potenciál přirozených vztahů.“⁴¹

6.1 Krize ve školním prostředí

Krize je pojem vyjadřující psychickou zátěž, stav nebezpečí. Učitelé se mohou a často dostávají do situace, která vyžaduje okamžité řešení. Někdy se na ně jejich žáci obracují s prosbou o pomoc v osobní krizi. Učitel by měl v první fázi zajistit bezpečí pro ohroženého jedince a potom volit další strategie a oslovit odborníky ve škole, jako například školního psychologa, výchovného poradce nebo speciálního pedagoga. popřípadě se obrátit na vnější odborníky.⁴²

⁴¹ <http://www.dchbrno.charita.cz>

⁴² LAZAROVÁ, 2003, str.18-20

7 Empirická část

Škála problémů vyskytujících se u dětí v základní škole je v současné době velice rozsáhlá. Většina problémů může značně ovlivňovat školní úspěšnost. Přibývá dětí s poruchami učení, chování, se zdravotním postižením, dětí sociokulturně znevýhodněných. Děti špatně prožívají i problémy v rodině (např. rozvod, nezaměstnanost, úmrtí v rodině apod.). Leckdy dítě hledá pomoc u svého učitele nebo vnímavý učitel sám pozná, že není něco v pořádku. Dochází k situacím, kdy potřebuje radu dítě, rodič, ale někdy i učitel. Škola je místem vzdělávání a výchovy, a měla by být pro žáky, rodiče a pedagogy oporou a měli by v ní pracovat odborníci, kteří umí minimalizovat a odstraňovat problémy ovlivňující školní neúspěšnost dětí.

7.1 Cíle výzkumného šetření

Cílem práce je analýza potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb v současné základní škole a na základě zjištěných údajů bude vypracován návrh potřebných školských poradenských služeb, který bude respektovat potřeby žáků, rodičů a učitelů v základní škole.

Dílčí cíle:

- poukázat na chybějící poradenské služby v současné základní škole z hlediska žáků, rodičů a učitelů
- poukázat na důležitost poradenských služeb v současné základní škole.

7.2 Metody pro dosažení cílů

Pro dosažení cíle byla zvolena metoda nestandardizovaného dotazníku a analýza dokumentů škol (výroční zpráva, plán činnosti výchovného poradce).

Dotazníky byly zkonstruovány pro učitele, rodiče a žáky druhého stupně základní školy. Dotazník pro rodiče obsahuje čtyři uzavřené strukturované položky, které jsou zaměřené na využitelnost školských poradenských pracovišť, školních poradenských pracovišť a potřebnost poradenských služeb v základní škole. Dotazník pro učitele obsahuje deset uzavřených strukturovaných položek, které jsou koncipovány na spolupráci a potřebnost speciálního pedagoga, školního psychologa, výchovného poradce a školního metodika prevence sociálně patologických jevů. Dotazník pro žáky druhého stupně základní školy má pět uzavřených strukturovaných otázek. Otázky jsou zaměřeny na to, zda žáci potřebují odbornou pomoc při řešení problémů, a jestli vědí na koho se ve škole obrátit a zda poradenských služeb školy využívají (viz. přílohy č. 4,5,6). Analýzou dokumentů

škola bych chtěla zjistit podrobnější informace o prováděných činnostech výchovných poradců, školních metodiků prevence sociálně patologických jevů, speciálních pedagogů, školních psychologů, popřípadě školních poradenských pracovišť.

7.3 Výzkumný soubor zdůvodnění výběru prvků souboru

Průzkum byl prováděn na dvou základních školách přibližně stejné velikosti, ale s rozdílnými poradenskými službami. V první škole jsou poskytovány poradenské služby, které jsou zajišťovány výchovným poradcem, školním metodikem prevence a částečně školním psychologem. Ve druhé škole funguje školní poradenské pracoviště, které vzniklo díky systémovému projektu VIP – Kariéra, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Školní poradenské pracoviště poskytuje pedagogicko-psychologickou poradenskou pomoc žákům, učitelům i rodičům na základní škole. Pracuje zde vedle výchovného poradce a školního metodika prevence sociálně patologických jevů, speciální pedagog na plný úvazek. Speciální pedagog spolupracuje se systémem školy, s výchovnými poradci i školním metodikem prevence, dále s vedením školy, s pedagogickým sborem a s třídními učiteli. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na využívání a potřebnost poradenských služeb učiteli, rodiči a žáky.

Na základě odlišností poskytovaných poradenských služeb na uvedených školách mě napadla otázka. Jestli poradenské služby na škole č.2, kde funguje speciální pedagog na plný úvazek budou rozsáhlejší a zda budou i více využívány rodiči, žáky a učiteli.

8 Objekty výzkumu

8.1 Základní škola č.1

Základní škola č.1 je úplnou základní školou s 1. – 9. ročníkem. Kapacita školy je 660 žáků a součástí školy je školní družina. Ve škole pracuje 37 učitelů s odbornou kvalifikací, 2 učitelky bez odborné kvalifikace a 3 vychovatelky. Ve škole jsou poskytovány poradenské služby výchovným poradcem, školním metodikem prevence sociálně patologických jevů a částečně školním psychologem. Výchovný poradce má předepsané vzdělání pro výkon této funkce, je z řad učitelů a má zkrácen týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti o 4 hodiny týdně. Školní psycholog je p. učitelka, pedagožka, která vystudovala dvouleté studium zájmově rozšiřujícího studia systematické a klinické psychologie. Školní psycholog úzce spolupracuje s výchovným poradcem školy a v případě potřeby a na osobní požádání žáků, rodičů a pedagogů poskytuje konzultace.

Ve škole pracuje dyslektická ambulantní poradna a logopedická poradna pro děti se specifickými poruchami učení a vadami řeči. Poradnu vedou v odpoledních hodinách dvě učitelky se speciální pedagogikou. Poradnu navštěvuje 25 dětí na doporučení PPP a SPC. Ve škole jsou integrováni 2 žáci s tělesným postižením. Žáci se specifickými poruchami učení a s tělesným postižením pracují podle individuálních vzdělávacích plánů, které jsou pro učitele závazné a jsou schvalovány speciálně pedagogickým centrem nebo pedagogicko - psychologickou poradnou. Školní metodik prevence sociálně patologických jevů vypracovává roční plán činnosti jehož hlavním cílem je utužovat kolektiv žáků, posilovat přátelství, vzájemnou spolupráci, a tím předcházet ponižování, šikaně a dalším nežádoucím jevům. Prevenci sociálně patologických jevů na škole řeší „minimálním programem.“ Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, kdy je tento problém vyhodnocován tak, že se sleduje jeho účinnost, průběh, efektivita jednotlivých aktivit. Škola se snaží poskytnout žákům, přiměřeně jejich věku, co nejvíce informací o drogové problematice, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni. Škola má vypracovaný plán práce psychologické poradenské činnosti, podle kterého konzultace a spolupráce je s celým systémem školy, to je vedení, výchovný poradce, školní psycholog, školní metodik prevence, pedagogický sbor, třídní učitelé, žáci a rodiče žáků. Škola má vytvořen informační systém, kterým informuje, žáky, rodiče a ostatní veřejnost o dění ve škole. Jedná se o školní časopis, webové stránky, školní informační nástěnky, třídní

schůzky konané 4 x ročně, pravidelné třídnické hodiny, školní parlament. Vedení školy a učitelé komunikují s rodiči v rámci osobních jednání, telefonicky, e-mailovou poštou, při neformálních setkáních při různých akcích školy a písemně poštou. V pátém až devátém ročníku jsou pravidelně 1x za 14 dní třídnické hodiny, které jsou zaměřené na osobnostní, sociální a morální vývoj žáků.⁴³

8.2 Základní škola č.2

Základní škola je úplnou základní školou s 1. – 9. ročníkem. Škola poskytuje od školního roku 2000/2001 péči pro žáky s vývojovou poruchou učení. Ve škole je 6 dyslektických tříd, ve kterých vyučují speciální pedagogové a učitelé se specializačním kurzem pro děti s SPU. Dyslektické třídy jsou ve škole otevírány od 4. ročníku. Kapacita školy je 550 žáků a součástí školy je školní družina a školní klub. Ve škole pracuje 38 učitelů a 5 vychovatelek. Ve škole funguje školní poradenské pracoviště, které vede speciální pedagog na plný úvazek a jehož náplní je diagnostika žáků, tvorba plánu péče o žáka, přímá práce s žáky, včasná intervence, konzultace pro rodiče i pedagogické pracovníky, sociálně právní poradenství, krizová intervence, metodická činnost pro rodiče a pedagogy, pomoc při integraci žáků se zdravotním postižením, instruktáž a úprava prostředí. Se speciálním pedagogem spolupracují výchovní poradci pro 1. a 2. stupeň, školní metodik prevence. V péči poradenského pracoviště je 80 dětí se zdravotním znevýhodněním především dětí se specifickými poruchami učení, 4 s tělesným postižením, 5 dětí sociokulturně znevýhodněných, 15 hraničních žáků bez diagnózy a 10 dětí s problémy šikany, nekázně, záškoláctví. Školní poradenské pracoviště úzce spolupracuje s vedením školy, s výchovným poradcem a metodikem prevence. Společně řeší školní záležitosti a konkrétní případy. Pravidelně informují porady školy, své kolegy o postupech při řešení dané situace či o konečném výsledku. Školní poradenské pracoviště denně ve stanovenou hodinu navštěvují děti se specifickými poruchami učení a věnují se nápravám učení. Každé ráno mají „otevřené“ dveře i ty děti, které se potýkají s výchovnými problémy. Školní poradenské pracoviště (dále jen ŠPP) konzultuje problémy s rodiči žáků se specifickými poruchami učení, aby je připravilo na co nejlepší školní a domácí péči. Dále ŠPP pořádá kurzy grafomotoriky pro předškoláky a zácvik jejich rodičů, organizuje každý pátek besedy týkající se prevence sociálně patologických jevů se žáky 2. stupně, spolupracuje s dalšími institucemi, logopedem, speciálně pedagogickým centrem, pedagogicko psychologickou

⁴³ Dokumenty školy - Výroční zpráva školy za rok 2008/2009, Plán psychologické poradenské činnosti.

poradnou, lékařem a metodiky IPPP. V loňském roce prvně ŠPP organizovalo týdenní „Letní školičku,“ kam přišli pozvaní žáci a společnými silami si hravou formou zopakovali vše, co se ve škole naučili. Letní školička měla velký úspěch jak u žáků, tak u rodičů, a proto bude dále pokračovat. Do budoucna chce škola službu školského poradenského pracoviště rozšířit o post školního psychologa a logopeda. Metodik prevence na škole organizuje vzdělávací akce pro žáky i pedagogy, vyhodnocuje podmínky a situaci ve škole z hlediska výskytu sociálně patologických jevů a zajišťuje poradenskou službu rodičům a žákům.. Důležitým prvkem prevence na škole je zařazování pravidelných třídnických hodin, které jsou zaměřeny na osobnostní a sociální rozvoj dětí a na pozitivní komunikaci.⁴⁴

⁴⁴ Výroční zpráva školy, rozhovor se speciálním pedagogem školního poradenského pracoviště.

9 Analýza výzkumných dat

9.1 Průběh a popis dotazníkového šetření u pedagogů

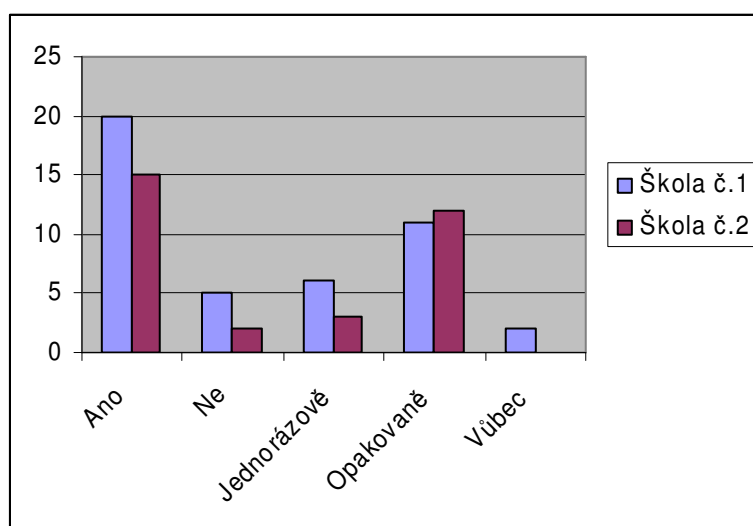
Ve škole číslo 1 bylo o vyplnění požádáno 35 pedagogických pracovníků, vráceno bylo 25 vyplněných dotazníků. Ve škole číslo 2 bylo o vyplnění požádáno 30 pedagogických pracovníků a dotazníky vyplnilo 17 pedagogických pracovníků.

Tabulka č.1 Poradenská pracoviště PPP a SPC

Otázka č. 1 Oslovili jste někdy poradenské pracoviště (PPP/SPC)?					
Škola	Ano	Ne	Jednorázově	Opakovaně	Vůbec
Škola č.1	20	5	6	11	2
Škola č.2	15	2	3	12	0

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že celkem 83% učitelů oslovilo některé poradenské pracoviště a necelých 17% učitelů nemělo potřebu oslovit žádné poradenské pracoviště. Učitelé na škole číslo 1 i číslo 2 oslovilo speciálně pedagogické centrum nebo pedagogicko psychologickou poradnu opakovaně.

Grafické vyhodnocení otázky číslo 1

Tabulka č.2 Dostupnost PPP a SPC

Otázka č.2 Je pro Vás služba PPP nebo SPC dostupná ?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	25	0
Škola č.2	17	0

Na otázku týkající se dostupnosti služby pedagogicko psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra, kladně odpovědělo všech 42 dotázaných, což je 100%.

Tabulka č.3 Odborná poradenská služba

Otázka č.3 Je Vám ve škole poskytována odborná poradenská služba?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	22	3
Škola č.2	15	2

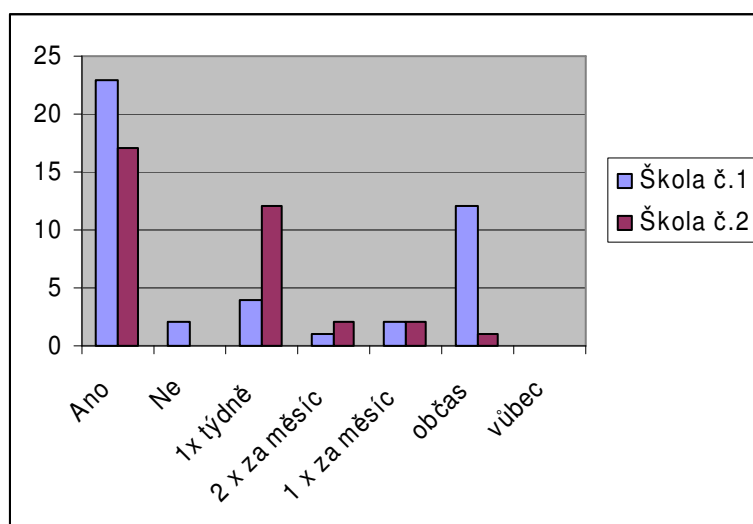
Na otázku zda je ve škole učitelům poskytována odborná poradenská služba kladně odpovědělo 88% respondentů, necelých 12% učitelů uvedlo zápornou odpověď. Na škole 1 kladně odpovědělo 88 % učitelů a na škole č.2 88,23% učitelů.

Tabulka č.4 Speciální pedagog

Otázka č.4 Jste v kontaktu se speciálním pedagogem?							
Škola	Ano	Ne	1x týdně	2 x za měsíc	1 x za měsíc	občas	vůbec
Škola č.1	23	2	4	1	2	12	0
Škola č.2	17	0	12	2	2	1	0

Se speciálním pedagogem je v kontaktu 95,2% učitelů a 4,7 % odpovědělo záporně. Porovnáme-li odpovědi respondentů školy č.1 a školy č.2, zjistíme, že na škole č. 1 jsou v kontaktu spíše občas a ve škole č.2 převažuje pravidelný kontakt se speciálním pedagogem. Na škole č.2 je v kontaktu se speciálním pedagogem všech 17 učitelů, kteří vyplnili dotazníky.

Grafické vyhodnocení otázky č.4

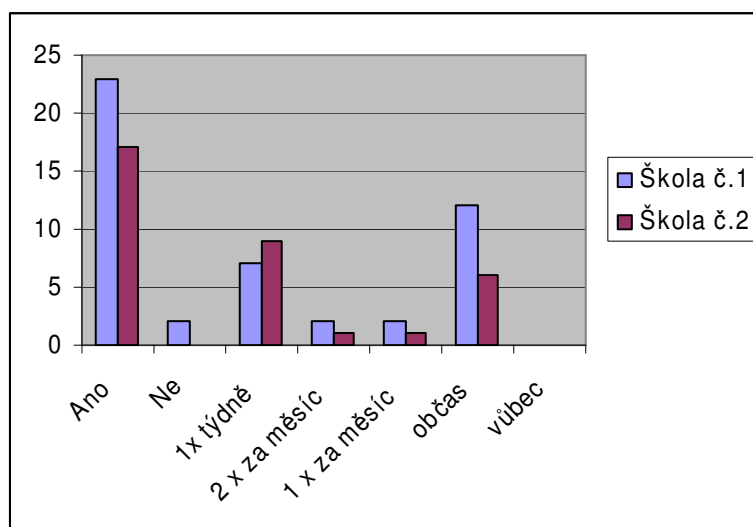

Tabulka č.5 Výchovný poradce

Otázka č. 5 Jste v kontaktu s výchovným poradcem?							
Škola	Ano	Ne	1x týdně	2 x za měsíc	1 x za měsíc	občas	vůbec
Škola č.1	23	2	7	2	2	12	0
Škola č.2	17	0	9	1	1	6	0

V kontaktu s výchovným poradcem je celkem 95% učitelů. Na škole číslo 1 uvedlo 42% učitelů kontakt občasný. Na škole číslo 2 jsou učitelé v kontaktu s výchovným poradcem převážně 1x týdně a to v 53%.

Grafické vyhodnocení otázky č.5

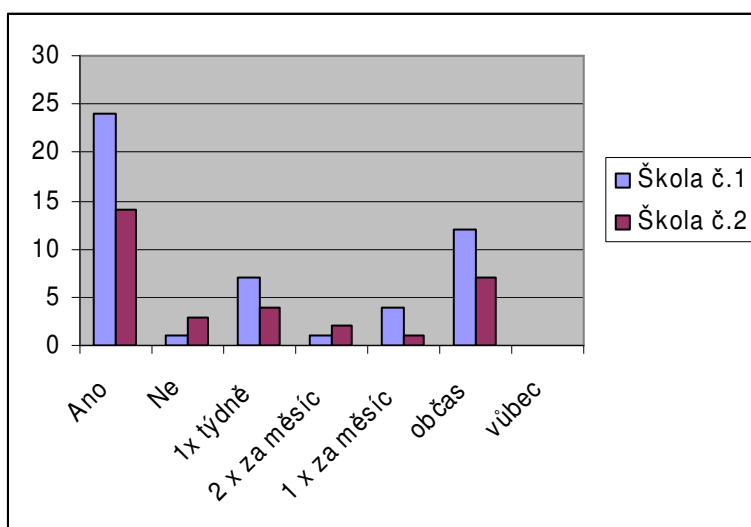

Tabulka č.6 Školní metodik prevence

Otázka č.6 Jste v kontaktu se školním metodikem prevence?							
Škola	Ano	Ne	1x týdně	2 x za měsíc	1 x za měsíc	občas	vůbec
Škola č.1	24	1	7	1	4	12	0
Škola č.2	14	3	4	2	1	7	0

Školního metodika prevence kontaktuje celkem 90% učitelů a převažuje kontakt občasný. Na škole číslo 1 jsou učitelé v častějším kontaktu se školním metodikem prevence sociálně patologických jevů než na škole číslo 2.

Grafické vyhodnocení otázky č.6

Tabulka č.7 Odborné semináře PPP a SPC

Otázka č.7 Pořádá PPP, SPC pro pedagogy odborné semináře?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	17	8
Škola č.2	8	9

Pořádání odborných seminářů pedagogicko - psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem potvrdilo celkem 25 učitelů, což je 60%. 17 učitelů uvedlo zápornou odpověď to je 40%. Na škole č.1 odpověď ano uvedlo 68% a na škole č.2 47 % učitelů.

Tabulka č.8 Odborné semináře – speciální pedagog škol

Otázka č.8 Pořádá speciální pedagog na škole odborné semináře?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	3	22
Škola č.2	11	6

Odborné semináře pořádané speciálním pedagogem školy potvrdilo celkem 14 učitelů 33% a záporně odpovědělo 28 učitelů 67%. Ve škole číslo 1 uvedlo zápornou odpověď 22 učitelů, to je 88% a na škole číslo 2 uvedlo zápornou odpověď 6 učitelů, to je 35%.

Tabulka č.9 Další vzdělávání

Otázka č.9 Využíváte k dalšímu vzdělávání jiných akreditovaných pracovišť?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	13	12
Škola č.2	8	9

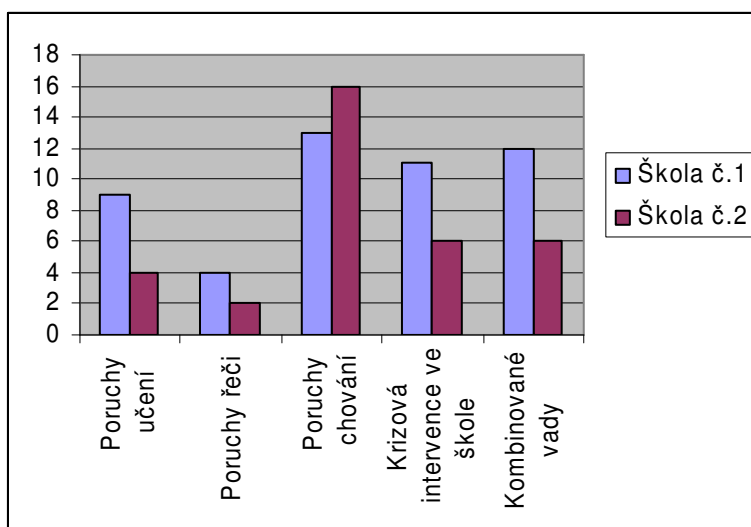
Další vzdělávání jiných akreditovaných pracovišť využívá 21 učitelů ze 42 dotázaných což je 50%. Na škole č. 1 je to 13 učitelů 52% a na škole č. 2 47% 8 učitelů.

Tabulka č.10 Školení

Otázka č.10 Která školení by jste uvítali?					
Škola	Poruchy učení	Poruchy řeči	Poruchy chování	Krizová intervence ve škole	Kombinované vady
Škola č.1	9	4	13	11	12
Škola č.2	4	2	16	6	6

Největší potřebnost dalšího vzdělávání vidí učitelé v oblasti poruch chování celkem 29 pedagogů, to je 69%. Další oblastí jsou kombinované vady, školení zaměřená na tyto vady by uvítalo 18 pedagogů, což je 43%. Školení v oblasti krizové intervence postrádá 17 pedagogů, to je 40%. Poruchy učení 13 učitelů 31% a poruch řeči 6 učitelů 14% ze 42 dotazovaných. Na obou školách se učitelé shodli v potřebnosti dalšího vzdělávání především v oblasti poruch chování.

Grafické vyhodnocení otázky č.10

Shrnutí dotazníkového šetření učitelů

Při zpracování výsledků dotazníkového šetření učitelů jsem zjistila, že ve škole č.2, kde je školní poradenské pracoviště, jsou učitelé více v kontaktu se speciálním pedagogem, výchovným poradcem i školním metodikem prevence sociálně patologických jevů, než jsou učitelé ve škole č.1. Potvrzuje to vyhodnocení otázek č.4,5 a 6. Pro učitele obou škol je odborná poradenská služba pedagogicko psychologické poradny a speciálně pedagogického centra dostupná.

9.2 Průběh a popis dotazníkového šetření u rodičů

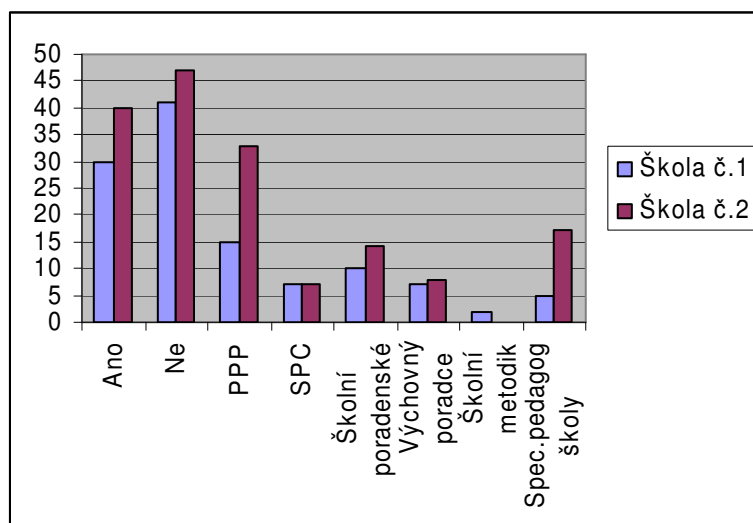
Na školu číslo 1 bylo rozdáno 100 dotazníků pro rodiče, vráceno bylo 71 dotazníků. Na školu číslo 2 bylo také dodáno 100 dotazníků pro rodiče a odevzdáno bylo 87. Celkem se dotazníkového šetření účastnilo 158 rodičů dětí základní školy.

Tabulka č.11 Poradenské pracoviště

Otázka č.1 Měli jste někdy potřebu oslovit poradenské pracoviště?								
Škola	Ano	Ne	PPP	SPC	Školní poradenské pracoviště	Výchovný poradce	Školní metodik prevence	Spec.pedagog školy
Škola č.1	30	41	15	7	10	7	2	5
Škola č.2	40	47	33	7	14	8	0	17

Na otázku, zda měli rodiče potřebu někdy oslovit poradenské pracoviště odpovědělo celkem 70 rodičů 44,3% kladně. Záporně odpovědělo 88 rodičů 55,7%. 30% rodičů oslovilo pedagogicko psychologickou poradnu, 9% speciálně pedagogické centrum, 15% školní poradenské pracoviště, 9,5% výchovného poradce, 1,3% školního metodika prevence a 14% rodičů speciálního pedagoga školy. Někteří rodiče oslovili i více odborníků.

Grafické vyhodnocení otázky č.1

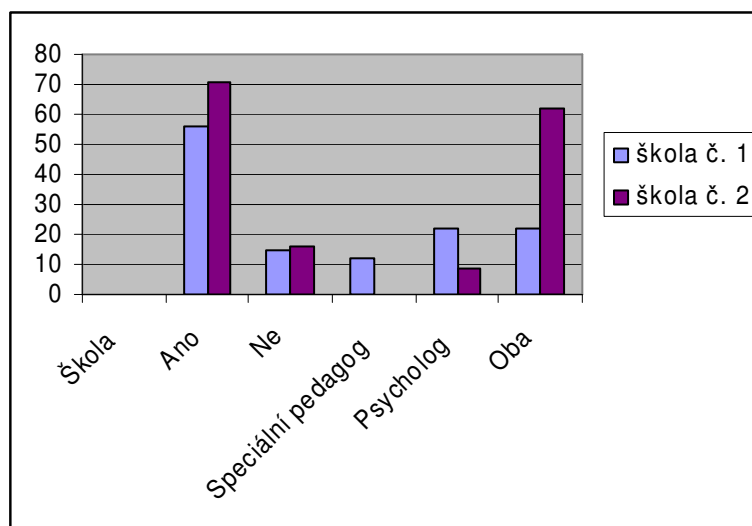

Tabulka č.12 Poradenské služby ve škole

Otázka č.2 Uvítali byste ve škole tyto služby?					
Škola	Ano	Ne	Speciální pedagog	Psycholog	Oba
Škola č.1	56	15	12	22	22
Škola č.2	71	16	0	9	62

Služby speciálního pedagoga nebo psychologa, popřípadě obou, by uvítalo 127 (80%) rodičů. O služby speciálního pedagoga a psychologa nemá zájem 31 (20%) rodičů. Služeb speciálního pedagoga i školního psychologa by uvítalo 53% ze všech dotázaných rodičů.

Grafické vyhodnocení otázky č.2

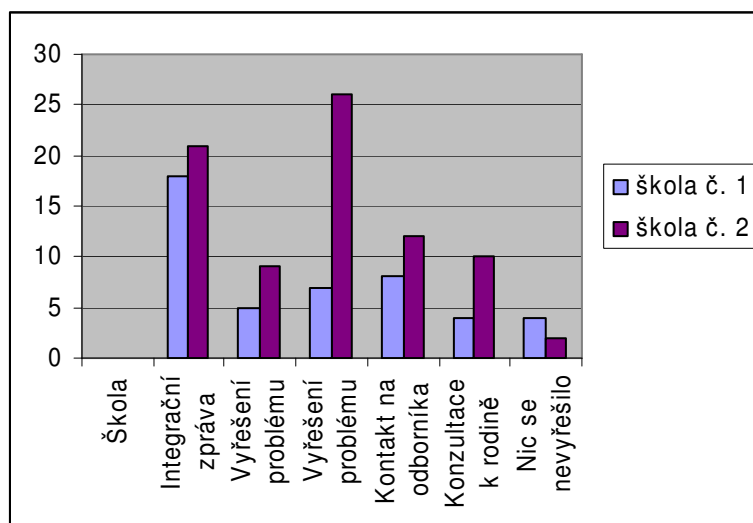

Tabulka č.13 Přínos návštěvy PPP nebo SPC

Otázka č.3 Pokud jste navštívili pedagogicko psychologickou poradnu nebo speciálně pedagogické centrum, jaký to mělo pro Vás přínos?						
Škola	Integrační zpráva	Vyřešení problému chování dítěte	Vyřešení problému učení dítěte	Kontakt na odborníka	Konzultace k rodině	Nic se nevyřešilo
Škola č.1	18	5	7	8	4	4
Škola č.2	21	9	26	12	10	2

Přínosem návštěvy psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra uvedlo 25% rodičů integrační zprávu, 9% vyřešení problému chování dítěte, 21% vyřešení problému s učením 13% rodičů obdrželo kontakt na dalšího odborníka, 9% rodičům byla poskytnuta konzultace v rodině a 4% rodičů uvedlo, že se nic nevyřešilo.

Grafické vyhodnocení otázky č.3

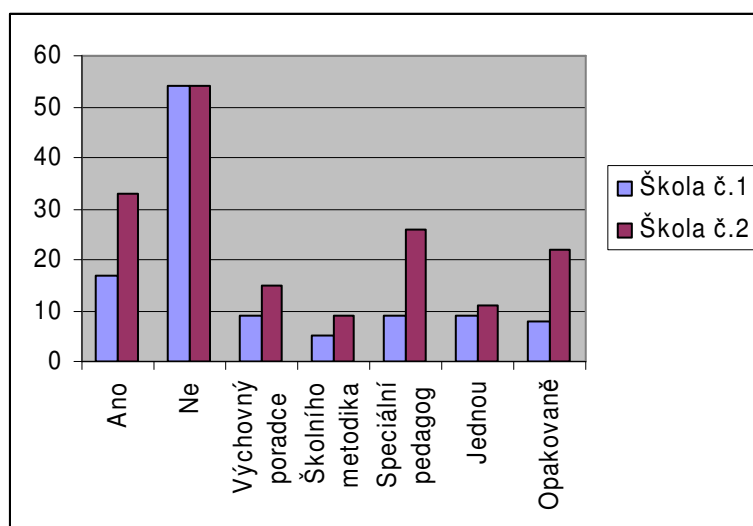

Tabulka č.14 Kontakt se školním poradenským pracovištěm

Otázka č.4 Kontaktovali jste někdy školní poradenské pracoviště, pokud ano jak často?							
Škola	Ano	Ne	Výchovný poradce	Školního metodika prevence	Speciální pedagog	Jednou	Opakovaně
Škola č.1	17	54	9	5	9	9	8
Škola č.2	33	54	15	9	26	11	22

Školní poradenské pracoviště kontaktovalo 32% rodičů ze 158 dotázaných. Nejvíce rodiče kontaktovali speciálního pedagoga, a to 22% rodičů, výchovného poradce oslovilo 15% rodičů, metodika prevence sociálně patologických jevů 9 %. Jednou kontaktovalo školské poradenské pracoviště 13% rodičů a opakovaně 19% rodičů

Grafické vyhodnocení otázky č.4

Shrnutí dotazníkového šetření rodičů

Přesto, že pouze 44% rodičů využilo některých poradenských služeb, speciálního pedagoga nebo psychologa v základní škole by uvítalo 80% rodičů žáků základní školy. Rodiče vyhledávají pomoc poradenských odborníků pro své děti především při řešení problémů s učením. Ve škole číslo 1 rodiče oslovují výchovného poradce stejně jako speciálního pedagoga. Ve škole číslo 2 je nejvíce kontaktován speciální pedagog a to opakovaně. Zřejmě je to vzhledem ke komplexnosti poskytovaných služeb. Speciální pedagog na škole číslo 2 poskytuje konzultace rodičům a je zde větší provázanost školy, rodiny a dítěte.

9.3 Průběh a popis dotazníkové šetření u žáků

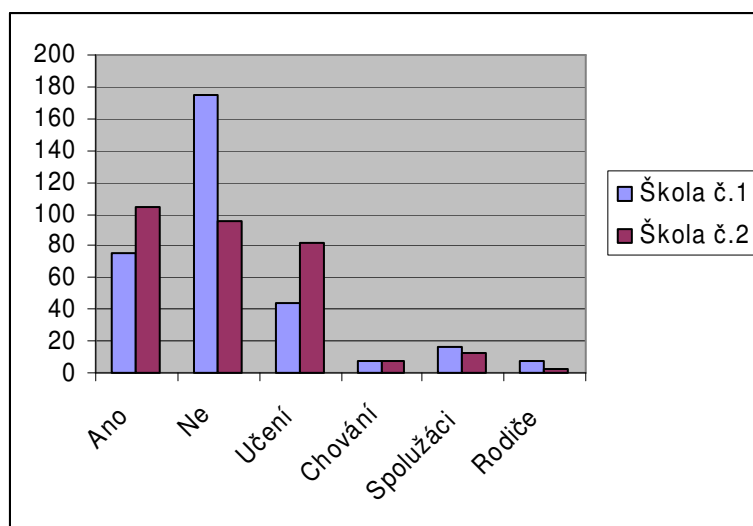
Na škole číslo 1 vyplnilo dotazník celkem 250 žáků druhého stupně základní školy a na škole číslo 2 dotazník vyplnilo 200 žáků druhého stupně. Celkem se dotazníkového šetření na dvou základních školách účastnilo 450 žáků šestých až devátých ročníků.

Tabulka č.15 Řešení problémů

Otázka č.1 Potřebovali jste někdy pomoc při řešení problému s učením, chováním, spolužáky, rodiči?						
Škola	Ano	Ne	Učení	Chování	Spolužáci	Rodiče
Škola č.1	75	175	44	8	16	7
Škola č.2	104	96	82	7	12	3

Pomoc při řešení nějakého problému potřebovalo celkem 179 žáků tj. 40% dotázaných. Z dotazníkového šetření vyplývá, že žáci druhého stupně základní školy nejvíce řeší problém s učením 126 žáků a to je 28% z celkového počtu dotázaných. 28 žáků mělo problém se spolužáky, to je 6,2% z celkového počtu 450 dětí.

Grafické vyhodnocení otázky č.1

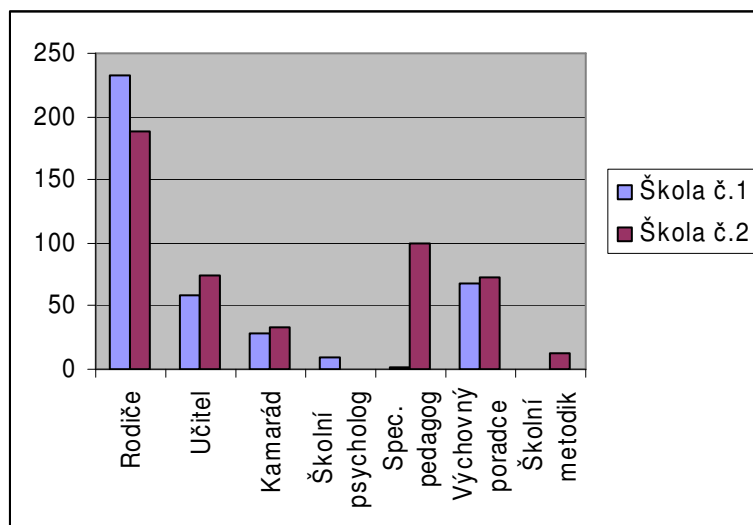

Tabulka č.16 Žádost o pomoc

Otázka č. 2 Koho jste požádali o pomoc, nebo koho byste v případě problému požádali o pomoc?							
Škola	Rodiče	Učitel	Kamarád	Školní psycholog	Spec. pedagog	Výchovný poradce	Školní metodik prevence
Škola č.1	233	59	29	9	2	68	0
Škola č.2	189	75	34	0	99	72	12

U otázky číslo dvě někteří žáci volili dvě i více odpovědí. Většina, 94% žáků, by se svěřila rodičům, ale zároveň by o svém problému řekli i učitelům, kamarádům, výchovnému poradci nebo speciálnímu pedagogovi školy. Problém by s učitelem řešilo 30% žáků. Kamarádovi by se svěřilo 14% dotázaných. Speciálního pedagoga by vyhledalo 27 % žáků. Výchovný poradce by byl pomocníkem při řešení problému pro 31% žáků.

Grafické vyhodnocení otázky č.2

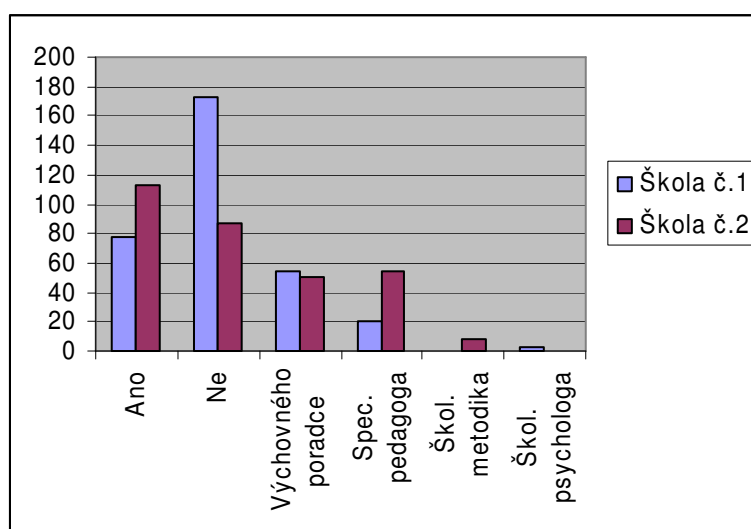

Tabulka č.17 Využití poradenských služeb ve škole

Otázka č.3 Využili jste někdy poradenských služeb ve škole? Pokud ano, kterých?						
Škola	Ano	Ne	Výchovného poradce	Spec. pedagoga	Škol. metodika prevence	Škol. psychologa
Škola č.1	77	173	54	20	0	3
Škola č.2	113	87	51	54	8	0

Poradenských služeb z celkového počtu 450 dotázaných využilo 42% žáků. Na škole číslo 1 je nejvíce využívána služba výchovného poradce a to 21% žáků. Na škole číslo 2 ve stejném počtu byl osloven speciální pedagog školy.

Grafické vyhodnocení otázky č.3

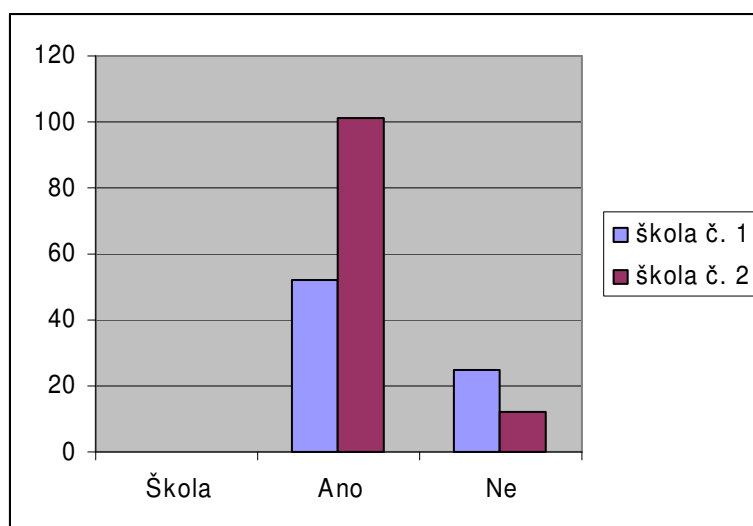

Tabulka č.18 Spokojenost s poradenskými službami ve škole

Otázka č.4 Pokud jste někdy poradenských služeb školy využili, byli jste s pomocí (radou) spokojeni?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	52	25
Škola č.2	101	12

S pomocí poradenského pracovníka bylo spokojeno celkem 34 % žáků a 8,2% žáků, kteří poradenské služby využili bylo nespokojeno.

Grafické vyhodnocení otázky č.4

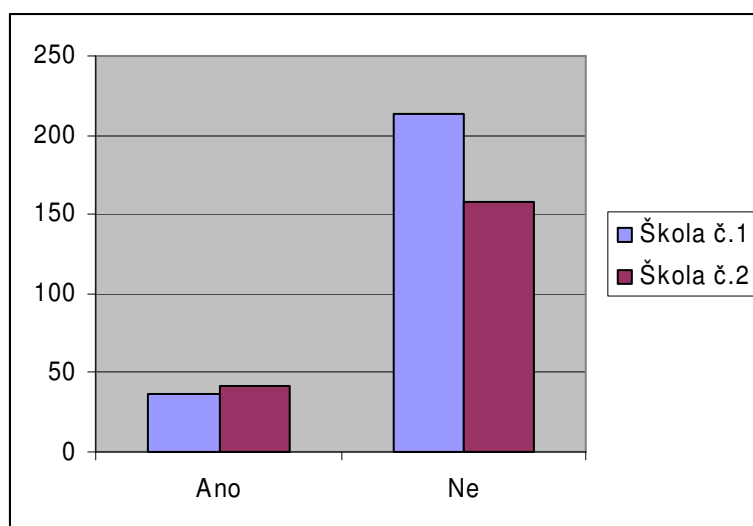

Tabulka č.19 Návštěva PPP nebo SPC

Otázka č.5 Navštívili jste někdy pedagogicko - psychologickou poradnu nebo speciálně pedagogické centrum?		
Škola	Ano	Ne
Škola č.1	37	213
Škola č.2	42	158

Z celkového počtu 450 dotázaných žáků navštívilo pedagogicko - psychologickou poradnu nebo speciálně pedagogické centrum 79 žáků to je 17%.

Grafické vyhodnocení otázky č.5

Shrnutí dotazníkového šetření žáků

Děti na základní škole řeší nejvíce problémy s učením, a na druhém místě to jsou vztahy se spolužáky. Při řešení problémů se žáci nejvíce obracejí na rodiče, výchovného poradce a své učitele. Ve škole číslo 2 největší důvěru mezi žáky, pro řešení problémů, má speciální pedagog školy. Z poradenských služeb ve škole nejvíce žáci využívají služby výchovného poradce a to na obou školách skoro stejně. Ve škole číslo 2 je nejvíce využíváno služeb speciálního pedagoga.

10 Interpretace výsledků průzkumného šetření

Po zpracování výsledků z dotazníkového šetření mezi učiteli základních škol vyplynulo, že ve škole číslo 2 jsou celkově učitelé více v kontaktu se speciálním pedagogem, výchovným poradcem i školním metodikem prevence sociálně patologických jevů než učitelé ve škole číslo 1. Přínos speciálního pedagoga na základní škole pro učitele je i v pořádání odborných seminářů, což je potvrzeno v otázce číslo 8. Učitelé nejvíce postrádají znalosti z oblasti poruch chování, kombinovaných vad a krizové intervence ve škole.

Většina dotázaných rodičů by uvítala na základní škole rozšíření poradenských služeb o službu speciálního pedagoga nebo školního psychologa. Rodiče žáků ve škole číslo 2 více a opakovaně využívají služby školního poradenského pracoviště. Důvodem zřejmě bude větší počet nabízených konzultačních hodin speciálního pedagoga a velmi úzká spolupráce všech poradenských pracovníků a učitelů. Dále komplexnější služby a jiné metody práce. Speciální pedagog poskytuje konzultace rodičům žáků se specifickými poruchami učení, aby dítě připravil na co nejlepší školní a domácí práci. Přímou a konkrétně pracuje s dítětem a konkrétně nastavuje, jak bude probíhat např. domácí příprava na vyučování.

Největším problémem, který řeší žáci na základních školách je problém s učením a na druhém místě to jsou problémy se spolužáky. Ve škole číslo 1 se žáci nejvíce obracejí na výchovného poradce. Ve škole číslo 2 to je především speciální pedagog, jehož služeb mohou využívat během dne. Jen o něco méně se žáci na škole číslo 2 obracejí na výchovného poradce. Spokojenost s poskytovanými poradenskými službami je větší na škole číslo 2. Opět lze spatřovat spokojenost v komplexnosti poskytovaných služeb, v provázanosti škola, rodina a dítě.

Z celkového hodnocení vyplývá, že poradenské služby poskytované školním poradenským pracovištěm ve škole číslo 2 jsou rozsáhlejší, více využívané jak žáky, rodiči tak učiteli, než na škole číslo 1. Z průzkumu vyplynulo, že zřízení poradenských pracovišť, ve kterých bude pracovat speciální pedagog nebo školní psycholog, by bylo pro každou školu přínosem. Na otázku, kterou jsem si kladla na začátku práce, zda poradenské služby poskytované poradenským pracovištěm, kde pracuje speciální pedagog na plný úvazek budou rozsáhlejší, a zda budou i více využívány rodiči, žáky a učiteli musím, odpovědět kladně. Proto lze jen ředitelům škol doporučit, aby se zasadili o vznik poradenských pracovišť na svých školách.

Z á v ě r

Poradenské služby ve škole by měly být zaměřeny především na včasnou diagnostiku a intervenční péči v oblasti problémového chování, na přístupy k řešení problémů s učením, záškoláctvím, šikanou, agresivním chováním, závislostním a prekriminálním chováním. Hlavním cílem práce byla analýza potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb v současné základní škole a na základě zjištěných údajů doporučení poradenských služeb, které budou respektovat potřeby žáků, rodičů a učitelů v základní škole. V první části práce se zabývám vysvětlením některých pojmů z oblasti poradenství, systémem poradenství, poradenskými službami a obsahem poradenských služeb v základní škole. Pro druhou část práce jsem si připravila dotazníkové šetření, které bylo prováděno na dvou základních školách, které se lišily v rozsahu poskytovaných poradenských služeb. Z výsledků vyplynulo, že vedle výchovných poradců, školních metodiků prevence sociálně patologických jevů je na základních školách místo pro práci speciálního pedagoga nebo školního psychologa. Byla srovnávána škola, kde funguje výchovný poradce, školní metodik prevence a částečně školní psycholog se školou, kde funguje školské poradenské pracoviště. Ve školském poradenském pracovišti mimo výchovného poradce a metodika prevence pracuje speciální pedagog na plný úvazek. Cílem bylo zjistit, v jakém rozsahu a v jaké kvalitě jsou na těchto školách poskytovány poradenské služby. Poradenské služby poskytované školním poradenským pracovištěm jsou komplexnější, je zde větší propojenost mezi školou, rodiči, žáky a pedagogy. Činnost školního poradenského pracoviště je zaměřena na individuální práci se žáky, na diagnostiku, jednorázové konzultace i opakované intervence. Dále na skupinovou práci se žáky, a to na diagnostiku vztahů a práci se třídou, což vede k předcházení šikany ve škole. Školní poradenské pracoviště poskytuje i více časového prostoru ke konzultaci s rodiči žáků.

Školní poradenská pracoviště si jistě najdou své místo v poradenské i výchovně vzdělávací oblasti na základních školách. Jistě jejich činnost bude znamenat posun v péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pozitivní změnu v klimatu třídy i školy. Určitě ředitelé škol, pedagogové, žáci i rodiče budou práci poradenských týmů hodnotit jako přínosnou a potřebnou.

Seznam odborné literatury a zdrojů

DRYDEN, W. *Stručný přehled poradenství*. Vydání 1. Praha: Portál,s.r.o, 2008.120.s. ISBN 978-80-7367-371-0.

HAJD MOUSSOVÁ, Z. a kol. *Pedagogicko-psychologické poradenství I Vybrané problémy*. Praha: UK Pedagogická fakulta, 2005. 207.s. ISBN 80-7290-215-6.

VALENTA, J. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení*. Vydání 1. Karviná: PARIS, 2010 ISBN 978-80-87173-16-9.

LAZAROVÁ, B. *Netradiční role učitele O situacích pomoci, krize a poradenství ve školní praxi*. Brno: Paido, 2003. 70.s. ISBN 80-7315-115-4.

SMÉKAL, V., ZAPLETAKOVÁ, J., a kol. *Zpráva z vyšetření ve škole a ve školském poradenském zařízení*, Praha: IPPP ČR, 2006. ISBN 80-86856-30-5.

POKORNÁ, V., *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. Vydání 1. Praha: Portál,s.r.o 1997. 312s. ISBN80-7178-135-5.

ZELINKOVÁ, O., *Poruchy učení*. Vydání 3. Praha: Portál 1998.196s. ISBN 80-7178-242-4.

RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. a kolektiv, *Speciální pedagogika*.Vydání 4. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006.313s. ISBN 80-244-1475-9.

VÁGNEROVÁ, M., *Psychopatologie pro pomáhající profese*.Vydání 3., rozšířené a přepracované Praha: Portál,s.r.o 2004. 872 s. ISBN 80-7178-802-3.

TRAIN, A., *Nejčastější poruchy chování dětí. Jak je rozpoznat a kdy se obrátit na odborníky* (z anglického originálu...přeložila Dagmar Tomková) Vydání 1.Praha : Portál,s.r.o.,2001. 200s. ISBN 80-7178-503-2.

POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., TOMKO A., *Prevence sociálně patologických jevů*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s., 2003. ISBN 80-86568-04-0.

MONATOVÁ, L., *Pedagogika speciální*. Vydání 1. Brno: Masarykova univerzita,1997.199.s. ISBN 80-210-1009-6.

Vyhláška č. 72 ze dne 9.2.2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č.73 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.

Zákon č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon).

<http://www.msmt.cz/ministerstvo>

<http://www.ippp.cz>

<http://www.nuov.cz>

<http://www.vuppraha.cz>

<http://www.uiv.cz>

<http://www.vf.cz/euroguidance>

<http://www.euroguidance.cz/cz/clanky/l-valentova-poradenske-sluzby-ve-skole.html>

[http://www.rspp.cz/rspp/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=13\(23.7.2007\)](http://www.rspp.cz/rspp/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=13(23.7.2007))

http://www.vosvdf.cz/cmsb/userdata/490/psycholog/0psycholog-prac_napl_n.pdf

http://spp.ippp.cz/download/legislativni-predpisy/prac.napl_n-spec-pedagoga

http://www.ucitelskenoviny.cz/obsah_clanku.php?vydani=20&rok=04&odkaz=pece.ht

http://www.nuov.cz/legislativni-podpora-vzdelavani-nadanych-zaku_4.9.2010

http://www.ucitelskenoviny.cz/obsah_clanku.php?vydani=20&rok=04&odkaz=pece.htm

http://www.nuov.cz/legislativni-podpora-vzdelavani-nadanych-zaku_4.9.2010

<http://www.dchbrno.charita.cz>, Mgr. Horská, B.

Přílohy

1. Souhlas s činností školního psychologa /školního speciálního pedagoga Souhlas s činností školního psychologa /školního speciálního pedagoga
2. Měsíční výkaz práce školního psychologa
3. Výkaz práce školního speciálního pedagoga za měsíc
4. Dotazník pro učitele
5. Dotazník pro rodiče
6. Dotazník pro žáky

Seznam tabulek

Tabulka č.1 Poradenská pracoviště PPP a SPC

Tabulka č.2 Dostupnost PPP a SPC

Tabulka č.3 Odborná poradenská služba

Tabulka č.4 Speciální pedagog

Tabulka č.5 Výchovný poradce

Tabulka č.6 Školní metodik prevence

Tabulka č.7 Odborné semináře PPP a SPC

Tabulka č.8 Odborné semináře – speciální pedagog škol

Tabulka č.9 Další vzdělávání

Tabulka č.10 Školení

Tabulka č.11 Poradenské pracoviště

Tabulka č.12 Poradenské služby ve škole

Tabulka č.13 Přínos návštěvy PPP nebo SPC

Tabulka č.14 Kontakt se školním poradenským pracovištěm

Tabulka č.15 Řešení problémů

Tabulka č.16 Žádost o pomoc

Tabulka č.17 Využití poradenských služeb ve škole

Tabulka č.18 Spokojenost s poradenskými službami ve škole

Tabulka č.19 Návštěva PPP nebo SPC

Seznam zkratk

ESF VIP II

VIP – Kariéra

MŠMT

SVP

SPC

PPP

ČR

Příloha č.1

Souhlas s činností školního psychologa /školního speciálního pedagoga ve(název a adresa školy)

Školní psycholog /školní speciální pedagog působí na škole v rámci systémového projektu VIP-Kariéra financovaného z Evropských sociálních fondů. Činnost školního psychologa / školního speciálního pedagoga ve škole je samostatná poradenská činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy. Jedná se o komplexní službu žákům, jejich rodičům a pedagogům, která vychází ze standardních činností vymezených ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, z koncepce školního poradenského pracoviště školy.....(název a adresa) a z ročního plánu činnosti školního psychologa/školního speciálního pedagoga.

Rodiče udělují, v souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů A) generální souhlas s činností školního psychologa/školního speciálního pedagoga, případně B) individuální souhlas s činností školního psychologa/školního speciálního pedagoga

A) Generální souhlas rodičů s činností školního psychologa /školního speciálního pedagoga

Generální souhlas se projednává **jedenkrát ročně** na třídních schůzkách. Rodiče, kteří **souhlasí s tím, že školní psycholog/školní speciální pedagog na škole působí**, generální souhlas podepíší. Svým podpisem stvrzují, že souhlasí, aby školní psycholog/školní speciální pedagog:

- Spolupracoval s učiteli při vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných
- Vedl třídnické hodiny ve spolupráci s třídním učitelem
- Poskytl úvodní poradenskou konzultaci dítěti, které ho samo vyhledá
- Poskytl krizovou intervenci dítěti, které se ocitne v psychicky mimořádně náročné situaci
- Vytvářel podmínky k maximálnímu využití potenciálu dítěte
- Prováděl opatření k posílení pozitivní atmosféry ve škole
- Prováděl anonymní anketní šetření a průzkumy ve škole (vztah žáků k vyučovacím předmětům, výskyt sociálně patologických jevů apod.) a konzultoval zjištěné údaje s vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, třídním učitelem, při důsledném zachovávání anonymity jednotlivých žáků, kteří se šetření a průzkumů účastnili
- Informoval rodiče na třídních schůzkách, či mimořádným písemným sdělením o výsledcích anonymních anketních šetření a průzkumech

Rozhodnou-li se rodiče, že generální souhlas s činností školního psychologa/školního speciálního pedagoga nepodepíší, nemá školní psycholog/školní speciální pedagog právo jejich dítěti výše uvedené služby poskytovat.

Jméno žáka:

Třída:

Byli jsme informováni o činnosti školního psychologa /školního speciálního pedagoga, a souhlasíme s působením tohoto odborníka ve škole, kterou naše dcera/náš syn navštěvuje

Podpis rodičů:

Podpis třídního učitele:

V.....dne:.....

Individuální souhlas rodičů s činností školního psychologa /školního speciálního pedagoga

Individuální souhlas udělují psychologovi/speciálnímu pedagogovi rodiče **jednorázově** na předtisknutém formuláři, který obsahuje **přesnou informaci o činnosti (činnostech), kterou bude psycholog/speciální pedagog s dítětem (dětmi) vykonávat**. Individuální souhlas rodičů je nezbytnou podmínkou např. pro diagnostiku třídních kolektivů a psychokorektivní činnost s třídními kolektivy, pro zařazení dítěte do skupiny osobnostního rozvoje, do psychoterapeutické nebo do reedukační skupiny, pro účast dítěte na výjezdových aktivitách s psychologickou či psychodiagnostickou náplní, pro individuální psychologické nebo speciálně pedagogické vyšetření dítěte, pro zařazení dítěte do dlouhodobé péče školního psychologa/školního speciálního pedagoga a pro jakékoli další individuální aktivity s dítětem.

Zjištění psychologa/speciálního pedagoga o dítěti, která jsou výsledkem odborných činností podléhajících individuálnímu souhlasu rodičů, jsou sdělována výhradně rodičům dítěte. Na vyžádání rodičů je školním psychologem / školním speciálním pedagogem bezplatně vystavena a rodičům osobně předána zpráva z psychologického / speciálně pedagogického vyšetření dítěte. K poskytnutí ústní nebo písemné zprávy o dítěti vyučujícímu (např. třídnímu učiteli, výchovnému poradci, apod.) musí získat školní psycholog /školní speciální pedagog zvláštní souhlas rodičů.

Veškerá dokumentace školního psychologa /školního speciálního pedagoga je archivována. Přístup k dokumentaci o dítěti mají pouze rodiče (popř. děti).

Příloha č.2

Měsíční výkaz práce školního psychologa za měsíc :

roku :

Identifikace

Adresa školy:			
Typ školy :		Úvazek ve VIP Kariéra :	
Počet žáků školy :		Pedagogický úvazek :	
Kraj :		Jiný úvazek :	
Státní - soukromá :		Jméno :	

Přehled počtu kontaktů celkem: 0

Žáci :	0	rodiče :	0	učitelé :	0	ostatní :	0
individuálně :		individuálně :		individuálně :		ind.:	
počet skupin/tříd/:		počet skupin:		počet skupin:		p. sk.:	
součet žáků ve sk.:		součet rodičů ve sk.:		součet učitelů ve sk.:		s.čl.ve sk.	

Hodinový přehled činnosti celkem: 0 0

		P	N
Žáci / studenti :	Individuální případová práce, terapeutické vedení, krizová intervence		
	Edukační terapie (s neprospívajícími)		
	Péče o žáky se spec. vzdělávacími potřebami z toho :		
	Zdravotně postižení		
	SPUCH		
	Sociokulturně znevýhodnění		
	Diagnostika, screeningy, pozorování a následné vyhodnocování		
	Péče o nadané žáky		
	Práce se třídou (bez diagnostiky)		
	Skupinové práce (např. výcviky, nápravy...)		
	Konzultace		
	Kariérové poradenství		
	Koordinace další odborné péče o žáka		
	Přednášky žákům, besedy, osvěta		
Jiné :			
Rodiče :	Individuální případová práce, konzultace a poradenské vedení, krizová intervence		
	Skupinové konzultace pro rodiče		
	Přednášky, besedy, osvěta rodičům		
	Jiné :		
Učitelé :	Individuální konzultace a metodická podpora, z toho :		
	Třídnímu učitelí		
	Výchovnému poradci a školnímu metodikovi prevence		
	Asistentu pedagoga		
	Dalším pedagogickým pracovníkům školy		
	Skupinová práce s učiteli		
	Vzdělávací akce pro učitele		
	Pedagogické rady a další pracovní setkání		
Jiné :			

Jiné aktivity :	Koordinační činnosti v rámci ŠPP		
	Konzultace s vedením školy		
	Dokumentace, administrativa		
	Příprava aktivit školního psychologa		
	Další vzdělání školního psychologa		
	Supervize, stáže		
	Publikační činnost, prezentace školy, školní média		
	Výjezdové akce s psychologickou náplní (s dětmi, učiteli)		
	Jiné :		

Vysvětlivky: P- přímá činnost; N- nepřímá činnost

V _____ dne

.....
podpis školního psychologa

.....
podpis ředitele školy

Příloha č.3

Výkaz práce školního speciálního pedagoga za měsíc : _____ roku : _____

Identifikace

Adresa školy :			
Kraj:		Jméno :	
Typ školy :		Úvazek ve VIP Kariéra :	
Státní - soukromá :		Pedagogický úvazek :	
Počet žáků celkem :		Jiný úvazek :	
Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho -			
Zdravotně postižení (ZP) :			
SPUCH (SP) :			
Zdravotně znevýhodnění (ZZ):			
Sociálně znevýhodnění (SZ):			
Nadaní (N):			
Jiní (J) (např. nevhodné chování a další problémy):			

Přehled počtu kontaktů celkem: 0

žáci :	0	rodiče :	0	učitelé :	0	ostatní :	0
individuálně :		individuálně :		individuálně :		ind.:	
počet skupin/tříd/:		počet skupin:		počet skupin:		p. sk.:	
součet žáků ve sk.:		součet rodičů ve sk.:		součet učitelů ve sk.:		s.čl.ve sk.	

Hodinový přehled činnosti celkem: 0 0

		P	N
Žáci / studenti :	Depistáž, diagnostika, screening, pozorování a následné vyhodnocování		
	Individuální práce (náprava, edukace, reedukace, kompenzace, stimulace, terapeutické vedení, kriz. intervence)		
	Práce se třídou (bez diagnostiky)		
	Skupinová práce (např. výcviky, nápravy.....)		
	Konzultace		
	Kariérové poradenství		
	Koordinace další odborné péče o žáka (IVP ...)		
	Přednášky žákům, besedy, osvěta		
	Jiné :		
Rodiče :	Individuální konzultace a poradenské vedení, krizová intervence		
	Skupinové konzultace pro rodiče		
	Přednášky, besedy, osvěta rodičům		
	Jiné :		
Učitelé :	Individuální konzultace a metodická podpora, z toho :		
	Třídnímu učitelí		
	Výchovným poradcům a školním metodikům prevence		
	Asistentům pedagoga		
	Dalším pedagogickým pracovníkům školy		
	Skupinová práce s učitelí		
	Vzdělávací akce pro učitele		
	Pedagogické rady a další pracovní setkání		

Jiné :			
Jiné aktivity :	Koordinační činnosti v rámci ŠPP		
	Konzultace s vedením školy		
	Dokumentace, administrativa		
	Příprava aktivit školního speciálního pedagoga		
	Další vzdělání školního speciálního pedagoga		
	Supervize, stáže (vlastní i vedení)		
	Publikační činnost, prezentace školy, školní média		
	Výjezdové akce, návštěvy v rodině, v zařízení		
Jiné :			

Vysvětlivky: P- přímá činnost; N- nepřímá činnost

V _____ dne

.....
podpis školního speciálního pedagoga

.....
podpis ředitele školy

Příloha č.4

Dotazník pro učitele

Dobrý den jsem studentkou 3. ročníku studia Školský management filosofické fakulty UP Olomouc. Moc bych Vás chtěla poprosit o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Poradenské služby v současné základní škole. Výzkumným problémem je analýza potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb v současné základní škole. Informace v dotazníku mají anonymní charakter. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit pouze pro zpracování výzkumu, který bude součástí mé bakalářské práce.

Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku a Váš čas.

Pozorně si prosím přečtete text a u každé otázky označte křížkem Vaši odpověď’.

	ano	ne
1. Oslovili jste někdy poradenská pracoviště – PPP nebo SPC?		
- jednorázově		
- opakovaně		
- vůbec		
2. Je pro Vás služba PPP nebo SPC dostupná?		
3. Poskytuje Vám PPP nebo SPC poradenské služby?		
3. Je Vám ve škole poskytována odborná poradenská služba?		
4. Jste v kontaktu se speciálním pedagogem?		
- 1 x týdně		
- 2 x za měsíc		
- 1x za měsíc		
- občas		
- vůbec		
5. Jste v kontaktu s výchovným poradcem?		
- 1 x týdně		
- 2 x za měsíc		
- 1x za měsíc		
- občas		
- vůbec		
6. Jste v kontaktu s školním metodikem sociálně patologických jevů?		
- 1 x týdně		
- 2 x za měsíc		
- 1x za měsíc		
- občas		
- vůbec		
7. Pořádá PPP,SPC pro pedagogy odborné semináře?		
8. Pořádá speciální pedagog na škole odborné semináře?		
9. Využíváte k dalšímu vzdělávání jiných akreditovaných pracovišť’?		
10. Která školení by jste potřebovali?		
- poruchy učení		
- poruchy řeči		
- poruchy chování		
- krizová intervence ve škole		
- kombinované vady		

Příloha č.5

Dotazník pro rodiče

Dobrý den jsem studentkou 3. ročníku studia Školský management filosofické fakulty UP Olomouc. Moc bych Vás chtěla poprosit o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma: „Poradenské služby v současné základní škole.“ Výzkumným problémem je analýza potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb v současné základní škole. Informace v dotazníku mají anonymní charakter. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit pouze pro zpracování výzkumu, který bude součástí mé bakalářské práce. Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku a Vaš čas.

Pozorně si prosím přečtete text, pak u každé z otázek označte křížkem Vaši odpověď’.

	ano	ne
1. Měli jste někdy potřebu oslovit poradenská pracoviště:		
- pedagogicko psychologickou poradnu (PPP)		
- speciálně pedagogické centrum (SPC)		
- školní poradenské pracoviště ve škole		
- výchovného poradce		
- školního metodika prevence sociálně patologických jevů		
- speciálního pedagoga školy		
2. Uvítali byste ve škole služby:	ano	ne
- speciálního pedagoga		
- psychologa		
- oba		
3. Pokud jste navštívili pedagogicko psychologickou poradnu nebo speciálně pedagogické centrum, jaký to mělo pro Vás přínos:		
- integrační zprávu		
- vyřešení problému chování		
- vyřešení problému učení		
- kontakt na odborníka		
- konzultace k rodině		
- nic se nevyřešilo		
4. Kontaktovali jste někdy školní poradenské pracoviště pokud ano jak často?	jednorázově	opakovaně
- výchovného poradce		
- školního metodika prevence sociálně patologických jevů		
- speciálního pedagoga		

Příloha č.6

Dotazník pro žáky

Dobrý den jsem studentkou 3. ročníku studia Školský management filosofické fakulty UP Olomouc. Moc bych Vás chtěla poprosit o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma: „Poradenské služby v současné základní škole.“ Výzkumným problémem je analýza potřebnosti a využitelnosti poradenských služeb v současné základní škole. Informace v dotazníku mají anonymní charakter. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit pouze pro zpracování výzkumu, který bude součástí mé bakalářské práce. Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku a Váš čas.

Pozorně si prosím přečtete text, pak u každé z otázek označte křížkem Vaši odpověď.

	ano	ne
1. Potřebovali jste někdy pomoc při řešení problému s učením, chováním, spolužáky nebo rodiči?		
- učení		
- chování		
- spolužáci		
- rodiče		
2. Koho jste požádali o pomoc, nebo koho byste v případě problému požádali o pomoc?	ano	ne
- rodiče		
- učitele		
- kamaráda		
- školního psychologa		
- speciálního pedagoga		
- výchovného poradce		
- školního metodika prevence		
3. Využili jste někdy poradenských služeb ve škole? Pokud ano, kterých?	ano	ne
- výchovného poradce		
- speciálního pedagoga		
- školního metodika prevence		
- školního psychologa		
3. Pokud jste poradenských služeb školy využili, byli jste s pomocí (radou) spokojeni?	ano	ne